

УЧИТЕЛЬСЬКЕ СЛОВО

Орган Товариства Взаїмна Поміч українського народного учительства.

ПЕРЕДПЛАТА ВІНОСИТЬ: річно 300 Марок,
піврічно 150 Марок, чвертьрічно 75 Марок.

ЦІНА ПРИМІРНИКА у Львові і на провінції **30 Марок.**

Оголошення: За цілу сторінку 4000 М. за $\frac{1}{2}$ ст. 2000 М., за $\frac{1}{4}$ ст. 1000 М., за $\frac{1}{8}$ ст. 500 М., $\frac{1}{16}$ ст. 250 М.
Оповідки 40 М. від петітової стрічки. — Оголошення 40 марок від петітової стрічки.

Адреса Редакції та Адміністрації: „УЧИТЕЛЬСЬКЕ СЛОВО“, Львів, Осолінських ч. 8. II. поверх.

На вічну пам'ять героям.

(Передрук з одноднівки: „На вічну пам'ять героям“).

Остань Луцький.

На могилах героїв.

Рідне військо йде — галицька волость цвіте.
Буйний вітер зелених верхів Чорногори та
горді шуми гуцульських рік і потоків, яблінкове
квітіння покутських садів, золотий пшеничний лан
Поділля, лискавиці бойківських хмар і громи лем-
ківського неба — усе в душі народу!

Нарешті не мрія і слово — а чин.

Одноставним смілим ділом ідем на зустріч волі.

За правду статъ, за правду згинуть.

Рідне військо йде — галицька волость цвіте.

За правду. Без огляду на це, чи зараз виїде
з цього діла воля й сила, чи останеться покищо
тільки могила.

Нам, не треба доконче ні слави, успіху, ані
цілунку безсмерття.

Не треба нам доконче — суддів доброї долі,
що зараз нагороджують добро. Не в успіху —
уся наша слава, а в ділі: Ми знали, що воля прий-
де аж по наших кістках, а тому нам вистарчають
не судді, а свідки наших діл, хочби цим свідком
були тільки — наші могили.

Вони говорять голосно та виразно про вічний
обов'язок: За правду статъ, за правду згинуть. Вони
живий і вічний заклик до лицарської посвяти за
громаду, нарід, за державу. Вони вічна пригадка
відповідальності кожного за кожную хвилину наших
днів. І коли нарід чує і розуміє цю мову могил,
що покищо єдині осталися на шляху, то він дійде
до мети.

Василь Щурат.

Спочиньте, браття.

Спочиньте, браття! Ви втомлені в бою.

На Вас не жде вже синьожовтий стяг.

Наш біль, що сів на ваших могилах,

Не збудить Вас, хоч вилетиться мольбою.

Спочиньте браття! Ви жадні спокою.

Вже Ваша зброя в наших руках.

Позвольте нам вперед нести той страх,

Який заклиний вами в Вашу зброю.

Колись той світ, що нам бажав заглади,

Як пил із чобота долів упаде.

Тоді всміхнеться нам побідний день,

Тоді й на Вашу честь озвуться гимни

І наше одушевлення нестримне

Озветься ще із внукових пісень.

Загальні Збори

Тов-а „Взаїмна Поміч українського учительства“

відбудуться у Львові, дня 11. і 12. липня 1921 р.
в салі „Народнього Дому“ о 10. год. рано зі слі-
дуючим денним порядком:

- 1) Отворення Загальних Зборів.
- 2) Ухвалення правильника Заг. Зборів, вибір комісії.
- 3) Організаційний звіт з діяльності Т-ва.
- 4) Касовий звіт і білянс за рік 1914, 1915, 1916, 1917, 1918, 1919, 1920 і 1921 до 30. червня.
- 5) Звіт контрольної комісії.
- 6) Вибір 4 членів Надзірної Ради Т-ва.
- 7) Українська школа під теперішню пору.
- 8) Справа Учительського Дому.
- 9) Внески членів.

Участь в Загальних Зборах беруть всі члени
Тов-а і кандидати учительського звання, як також
делегати українського учительства Холмщини, Во-
лині і Поліся.

По Загальних Зборах Матернього Т-ва відбу-
дуться

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Взаїмна Поміч Учительська

стов. зар. з обм. порукою у Львові

зі слідуєчим денним порядком:

- 1) *Отворення Загальних Зборів,*
- 2) *Звіт касовий і контрольної комісії,*
- 3) *Вибір 9 членів і 3 заступників Надзірної Ради,*
- 4) *Вибір Ревізійної Комісії,*
- 5) *Розділ зисків,*
- 6) *Зміна статута.*
- 7) *Внески членів.*

Дня 11. липня вечером в театр. салі ім М. Лисенка вул. Шашкевича ч. 5.

Театральна вистава.

Дня 12. липня о 9. год. вечером в салі „Народного Дому“

Великі Вечерниці.

Стрій спацеровий. Буфет у власнім заряді. Вступ за запрошеннями.

Взивається все українське учительство взяти участь в Загальних Зборах. Окружні Відділи з подальших сторін повинні вислати більше число делегатів. Матірне Т-во є певне повної організаційної свідомости українського учительства, яке повними шарами залле велику салю Народного Дому.

Memento !

11. і 12. липня відбудуться Загальні Збори членів нашого Товариства. Сподіємося, що на Зборах являться всі члени нашої організації з поближких, а заступлені будуть в більшім числі всі Окр. Відділи з подальших повітів. З усіх сторін нашої тіснійшої вітчизни- і з Галицької Сибіри зявляться в цей день наші Товариші-ки у Львові, щоби у дружньому гурті призадуматися над пройденим шляхом і вирішити, яким чином нам нашу лінію проводити далі.

Ми сини народу, який веде зтяжну боротьбу за свої права на вільне життя. Закон боротьби накидує нам свої методи. Боротьба потягає за собою жертви. А жертви на вівтарі кращого майбутнього нації вимагають від шануючого себе загалу видержливости в боротьбі, суворості дисципліни і готовости пійти слідами тих, що для найвищої ідеї все віддали.

Управа Товариства „Взаїмної Помочи“, приступаючи до обнови нашої організації, розбитої воєнним лихоліттям, всіма силами старалася, щоби хрест, який доля присудила нести Українському Учителству на визвольному шляху-нації, як найбільше облегшити. Охорона перед самоволею, оборона перед шиканами і злобою-завдання, яке ставила собі за ціль Управа нашого Т-ва. А що до цього потрібна була активна організація учительства на місцях, Управа Т-ва старалася обновляти Окружні Відділи. Осягнувши відповідний результат в цім напрямі, Управа кинула гасло закупна Учителського Дому. Гасло увінчалось доволі значним успіхом. Наша організація здобуває трівку основу.

Над вислідом нашої спільної праці, над цим, як наш частинний успіх зміцнити, поширити, як нашу організаційну станову працю поставити у най-

кращий зв'язок зі змаганням цілої нації до доконечної мети, будемо радити на Зізді.

Переживаєм великий історичний момент. Момент, в якому наш віками поневолений народ пробудився до активного життя і своє право на незалежне існування засвідчив героїчними актами. Він вже не етнографічна маса, не погній для буйного розцвіту ворожо-сусідських культур, а важний фактор міжнародного життя. І як такий мусить найти заспокоєння своїх змагань, мусить здобути змогу улаштувати своє життя на рідній землі по своїй вподобі.

Хвиля повного визвілля не — за горами. І ми мусимо поставити собі вже тепер питання: З чим кожний з нас іде на зустріч цій хвилі, що кождий з нас з окрема зробив для прискорення її, чим причинився, щоби його народ як найбагатшим під оглядом духовим і матеріальним вийшов у виміряну країну Українського Канаану? Хто з нас віддавав себе всеціло на службу великій ідеї, а хто проспав переломовий час, або що гірше: вислугувався ворогам своєї нації? Такі питання кождий з нас мусить собі поставити і дати відповідь на них.

Бо коли прийде той поколіннями очиданий день, українським патріотом не тяжко буде бути. Коли прийде день визволення, то певно до нас позголошуються багато колишніх „тихих і ревних“, заблудших і т. д.

Однаке в інтересі тривкості здоровля нації є посортувати вартість її інтелігентних одиниць і поставити кожного там, де заслужив він собі місце. Щой й сказати! Ми мали нагоду вже раз бачити, як зголошували свої претенсії ті, що перше сиділи тихесенько, тихше трави нище води. Зголошували голосно і з тупетом; а коли прийшли часи тяжкої спроби долі, вони запалися десь під землю, їх не чути і не видно, або що гірше чути про них погане, а на вид їх не добре робиться. Розглянутися в своїх рядах мусить кожда інтелігентська група, мусить це зробити і українське зорганізоване Учителство. Таким першим переглядом наших рядів нехай буде наш Зізд!

Взаїмна Поміч українського учительства, як кооператив.

В останніх часах виявило Т-во Взаїмна Поміч Українського Учителства таку інтензивну житєвість, якої мабуть не проявляло ніколи. Обставини хвилі були тими факторами, які пособляли в праці Управі Т-ва. Наше учительство переживало в останніх двох роках невисказано важкий гнет, що витворив у ньому певну відруховість і та відруховість виявила себе у масовому шуканню захисту під покровом свого одинокого станового товариства, яке давало покривдjenням і матеріальну підмогу і правну оборону. Це зрозуміло, що біда та горе зєдинюють людей, вони горнутья до свого товариства, щоби найти в нім пораду, поміч і опіку.

Та часи змінюються а з ними змінюються і обставини. Вже сьогодні можна запримітити, як поступенно обнижується живчик праць Правної Оборони при Т-ві, тому, що велика часть із покривдженого учительства осягнула по тяжких перехо-

дах службові місця, а Матірне Т-во природним станом річи сходить мало-помало до тієїж ролі, яку відгравало цілими роками перед війною. Іменно, воно організує по повітах свої Окружні Відділи, пригадує існуючим відділам, що час уладити загальні збори, що треба стягнути від членів вкладки, передплату на „Учительське Слово“ та уділи на „Учительський Дім“ — даліше видає ста новий орган, в якому поміщує зовсім тіж самі пригадки і заклик, а зокрема реєструє звіти із поодиноких відділів, згл. їх зборів. Ми бачимо, що ціла праця Т-ва призначена на зорганізованню своїх відділів і це впрочім річ зовсім природна. Одна кож що сказати, коли хтось запитається навіщо ці відділи? Що приносять вони своїм членам? Я хочу приглянутись ближче дійсному станові наших відділів, бо від того, чи відділи проявлять правдиве життя, буде залежати, чи Матірне Т-во, як сума потреб поодиноких відділів, розвиватись-ме як слід, чи по хвилевому розгоні, спричиненому хвилевими обставинами, притихне і буде нужденно нідіти. У поодиноких числах „У. С.“ читаємо ми широкі викази про віднову життя у поодиноких відділах. На чім ґрунтується ця „віднова“? Загальний збір, „пересипання“ виділу, а там десь-не-десь сходини, от і все! На денному порядку ту і там у хвала передплачування „У. С.“ та виплачування вкладок... Де-не де почується про основання заповного фонду, а ще рідше завитає на сходини відчит — от і „віднова життя“ в цілій її повноті! Чи не вертаємо ми до старих добрих часів? Чим ангажує відділ свого члена як Т-во, до якого він безпосередно належить? Каже йому раз в рік приїхати на загальний збір, часом на сходини з вічно однаковим дневним порядком, вкладки не конечно жадає, бо член її може заплатити прямо в Матерньому Т-ві, от і все. Правда, що й таке життя організації має якусь вартість, але воно не може бути постійне, прогресивне, а організація не може назватись сильною, а ще менше стихійною!

Щоби не допустити до застою у нашій організації, мусимо вілляти в ню елементи, що оживлюють життєвий живчик. Організація, яка має притягнути до себе членів, мусить бути такою, щоби член бачив наглядно, що тільки в ній і з нею він може жити, так як навпаки без неї його життя немислиме. Вкладка до Т-ва мусить членови запевнити участь в зиску, що виходить з діяльності цього Т-ва, а цей зиск мусить бути не тільки моральний, але й матеріальний. А що наші члену-учителі входять у безпосередні зносини власне з повітовими відділами, проте справу треба повести так, щоби головна діяльність перейшла на ці послідні, а Матірне Т-во щоби являлось централю, якої існування мусить впливати із життєвих потреб її повітових відділів.

Статися це може через кооператив. Наша організація основана на взаємній допомозі і вже з цього виходить, що вона не те що повинна бути, але й з природи річи є кооперативом, бо так як цей послідний має на цілі через співпрацю та взаємодопоміч піднести господарський стан своїх членів і тим зміцнити економічну позицію їх всіх як колективу, не забуваючи при тім на піднесення культурно-просвітнього їх рівня, а через те все забезпечити їм також і вплив на політичний хід подій — так і наша організація зовсім теж саме має зав-

дання зглядом укр. народного учительства. Розбіжність є тільки в способах, що ведуть до цієї цілі. Бо, коли кооператив в дійсному розумінню того слова спирається на власні сили і ці сили сам із себе творить, то наша організація добачує свою силу в самім факті згуртовання членів і тією силою хоче добути реальне добро від третьої інституції, тоб-то від держави. Річ певна, що учителі як державні службовики, мусять і повинні цією дорогою добиватись до того, що їм від держави належить, але певним є також і це, що їх сила в той спосіб створена є дуже проблематичної вартости, коли навпаки сила, створена дорогою кооператизації є силою дійсною, внутрішньої вартости, яка добуває собі непоборимий вплив у суспільности, опановує її опінію, а через те і нехитно добуває належне становище в державі.

Наша організація була дитинскою нашого народу як цілості і через те була й похоча на наш давнійший загально народний рух. А цей рух ґрунтувався на етапних вибухах в часах передвиборчої агітації, в часах організованню епохальних віч, зіздів та здвигів. Ті демонстративні виступи були досить часті і засвідчили, що наш народ представляє собою живучий матеріал, який має всі дані до того, щоби перетворитися у націю в повному розумінню цього слова! Такі демонстративні виступи проявило й наше учительство як звання, через що дало доказ, що має досить життєвості аби витворити із себе сильний, свідомий свійого „я“ стан. Але так як ці хвилеві зриви не могли спричинити істотного розвою нашого народу, так і наше учительство самими хвилевими демонстраціями не витворило потрібної йому станової сили.

Зрозуміли це вповні сьогодні провідні круги нашого народу і звернули зі старої дороги на новий шлях, згл. чинять всякі заходи до цього звороту, а як нову дорогу праці вибрали кооперацию. І кращого вибору придумати не можна! Наше Т-во не має иншого виходу як тільки, ідучи за загальним кличем, перетворитися у кооператив, згл. будучи з природи річи кооперативом, розвинути як такий свою діяльність.

У нас при висказі „кооператив“ мається на думці зараз от пр. якусь крамницю, евентуально якусь торговельну інституцію другої форми. Та думка ця тільки частинно вірна. Торговля чи що небудь подібного є тільки одною із многих галузей діяльності кооперативу, а під поняття цієї назви підпадає далеко більше сторінок життя. Здається нам, що не буде пересадом, коли порівнаємо кооператив з державою. Бо так як держава є спілкою многих тисячів людей, які дають її свої уділи (паї) в роді різних податків аж до податку крови, а за це одержують від неї найрізномордніші „дивіденди“ в роді опіки на всіх полях громадського та особистого життя, в роді користей, які дають державні установи як комунікаційні середники, школи, суди, можливість продукції, торгівлі і т. д. — так кооператив є спілкою рівнож многих людей, які, вложивши в ню свої уділи, користуються всіми даними, що впливають із кооператизованої діяльності колективу. Якраз стремлінням модерних суспільностей є досягнути таку форму державности, яка найбільше підходилаб під зразок кооперативу і так як він, втягалаб у свою діяльність не поодинокі капітали, а поодинокі людей. Нема ні одної сторінки життя, якої

би не мож підтягнути під діяльність кооперативу. Зокрема безсилним, зубожілим масам дає кооператив спромогу через зєдинення сил стати могутнім суспільним чинником та добути собі рішачий вплив на політичне життя. Кооператив кладе собі за завдання витворити нову суспільність, нову думку й новий спосіб життя, а для цієї цілі працює також в напрямі підвищення культурно-освітнього рівня своїх членів. Не будемо глибоше розглядати самої ідеї кооперації, бо не це маємо на цілі. Посміємо лиш твердити, що коли ми учителі відчуваємо потребу зреформовання нашої організації, то повинні це вчинити тільки в напрямі переміни її у кооператив, бо тільки він витворить в нас стихійну силу і добуде вплив на хід життя нашої суспільности, який нам як природним провідникам народу вповні прислугує! А відкладати годі, бо життя не чекає!

Першим кроком до цього повинно бути зорганізованя повітових відділів на кооперативний зразок. Такий повітовий кооператив, до якого приступлять всі учителі повіту з означеними уділами, розвине свою діяльність на повіт, кладучи собі за цілі зацікавити життєво в роботі своїх членів. І власне цілий обсяг праці спочивати ме на повітових відділах, а вони сконцентруються в Матірному Т-ві, що буде вести контроль та евіденцію праці своїх відділів і витворювати обставини, сприяючі цій праці. Кождий учитель як одиниця не мати-ме ані потреби ні причини належати безпосередно до центрального Т-ва; його участь буде кінчитися у повітовому відділі, зате кожний відділ як корпорація буде членом централі. Самож Матірне Т-во буде вести — крім вище сказаного — ті агенди, які потрібні для учительства цілого краю, а яких поодинокі відділи вести не можуть, як видавання станового, а то й педагогічного часопису, видавання педагогічних творів, заступництво та правна оборона учительства перед державою і суспільністю і т. и., а в міру потреби буде основувати центральні магазини тих товарів, яких запотребовувати-муть відділи. Коротко кажучи, Матірне Т-во буде кооперативною централею на зразок других ідентичних централей. Повітові відділи заведуть у себе консумційні торговлі. а то й склади кийжок, шкільних та канцелярійних приборів, евентуально других товарів. При кожному відділові оснується бібліотека та каса ошадностей і позичок і т. и. При тім усім не забуде відділ про сходини членів з відчитами, дискусіями і пр. Де дозволять обставини, оснується бурса для учительських дітей.

Ще один крок далі піде учительство в напрямі кооперативної праці. При кожній школі в повіті оснує учитель діточий шкільний кооператив, який увійде в члени повітового учительського кооперативу. Шкільний кооператив буде вести шкільну крамницю, де продаватися-муть книжки та шкільні крибори, евентуально товари, що їх консумують діти. Там також буде каса ошадностей діточих та евентуальних позичок, пр. на закупно книжки, чи одежі. Ученики з найвищої класи будуть творити Управу і Надзірну Раду, а прочі їх товариші через ad hoc вибрані комісії будуть переводити контроль. Тим чином наша школа стояти-ме на услугах кооперації, тай зміниться подекуди в „школу праці“, яку так ревно пропагують модерні педагоги Англії, а за ними педагоги ціло-

го світа. Наш народ зискає подвійно, бо виховано йому людей практичних, людей з вірою у власні сили, а може й фаховців.

Вкінці зазначу, що наші кооперативи так повітові, як і шкільні в міру свого зросту можуть обняти навіть і ширші круги населення, бо щож стане на перешкоді в місті чи селі основаному складови давати крам і товари також і громадським кооперативам? Чому пр. у шкільному склепикови не можна продати товарів не школярам? Я певний, що коли учительство з повним розумінням справи візьметься до діла, то наші кооперативи розвинуться так гарно, що стануть загальними — що до консумції, а через те учительство стане дійсним провідником свого народу. Колиж ми тим робом зуміємо втягнути наших товаришів в дійсну життєву залежність від нашої організації, тоді вона стане сильною сама в собі і кожній її крок в боротьбі за права своїх членів буде вінчатися повним успіхом.

Я. Мацюк.

Ті думки подаємо під розвагу членам нашого Товариства, які повинні заінтересуватися цією справою перед загальними зборами Т-ва В. П. У. і прийти на ці із скристалізованою думкою, а по переведеній дискусії вибрати комісію, яка перевелаби в життя подані думки.

З діяльності Окружних Відділів.

Сокаль: Загальні Збори Окр. Відділу В. П. У. в Сокалі відбулися 2. IV. ц. р.

Збори відкрив бувший голова т. Яворський і здав звіт з діяльності Виділу. Візвав до організації та складання гроша на Учительський Дім.

До нового Виділу увійшли: тт. Шавлюк голова, Яворський містоголова, Лихограївна писар, Заньківна скарбник, Гриньків контрольор. По виборі нового Виділу ухвалено: 1) кождий учитель(ка) має зложити уділ на Учительський Дім: хто не може нараз, хай складає ратами; 2) усі учителі Українці мусять бути членами Товариства; 3) старі члени мають в найкоротшому часі влатити залеглі вкладки; 4) усі зобов'язуються платити точно біжучі вкладки; 5) кождий член обов'язаний передплачувати Учит. Слово. Засідання Виділу чи то сходини мають відбуватися при нагоді, щоби не наражати товаришів на непотрібні кошта.

Зборів: Дня 4. мая 1921 р. відбулися Загальні Збори Окр. Відділу Зборів в Поморянах. Звіт з діяльності зложив т. Денис Стельмах. До нового Виділу увійшли: тт. Денис Стельмах голова, Андрій Галамай містоголова, Семен Макух писар, Святослав Біляк скарбник, Павло Молчко контрольор. Пояснено членам, які обов'язки тяжать на них перед Матерним Товариством (вкладки, допомоговий фонд, пресовий фонд, передплата, купно Учит. Дому).

Коломия: Загальні Збори Окр. Відділу В. П. У. в Коломії відбулися 8. мая ц. р. Присутних 30 членів. На Збори прибув делегат Т-ва тов. Іван Ліщинський. Збори відкрив тов Івантишин. Помянув померших Товаришів, а присутні вшанували їх пам'ять повстанням з місць. Відтак сліду-

вали звіти з діяльності та касові. По звітах забрав голос тов. делегат Іван Ліщинський, взиваючи всіх до станової організації. Виказав користи, які приносить сильна станова організація. Головна Управа у Львові почала свою об'новлену діяльність від трьох тисяч марок, які мусіла зараз видати на обіді для інтернованих товаришів по львівських тюрмах. Зважилась на видавання свого органу, у якому побіч статей про кривди та недомагання учительства, містила заклики до допомоги учителям в'язаним по таборах і їх родинам. Особливо піклувалась родинами померших товаришів. Деякі Окр. Відділи надсилали щедрі датки, деякі не надсилали їх зовсім. Секція Правної Оборони давала товаришам моральну і матеріальну поміч, стараючись у властей о реабілітації, виєднувала посади і старалась о скоріє виасигновання платні. Це виробило взаємне довіря між членами Товариства а Головною Управою. Коли є між членами В. П. У. байдужі, треба їх приєднати до організації добрим способом, заохотою та товариським приятним словом. Пояснити їм загальне добро, так для них самих, як їх найближих. Судьба мстива. Хто нині жив і здоров, завтра може бути мерцем, хто нині богачем, завтра може бути злидарем. Хто є членом Товариства, той сміло може числити на його поміч; хто від него усувається, тому тяжко і соромно звертатися до тих, над якими виносився. Нав'язує справу купна Дому та пояснює, що хоч Учительський Дім є вже власністю зорганізованого учительства, однак більш мільона марок тяжить на ній довгу. Учительський орган мав до недавна дуже мало співробітників, тому його об'єм був невеликий, а статті лише про станові справи. Комісія видавництва педагогічних творів має на цілі видавати найкращі педагогічні праці. Взиває усіх до праці над собою самими, над народом та його дітворою.

По тім слідував вибір Виділу у якого склад увійшли: тт. Василь Витвицький голова, Микола Івантишин містоголова, Марія Кузьмова писар, Іван Михалевський скарбник, Стефанія Чубатівна контрольор.

Рудки: Дня 15. мая ц. р. відбулися товариські сходи Окр. Відділу В. П. У. в Рудках, на яких ухвалено: 1) складати точно вкладки до рук голови Відділу; 2) повідомити кожного члена про його довг; 3) при місячних вкладах складати $\frac{1}{2}\%$ на „Рідну Школу“. На фонд „Учітєся“ зібрано 275 марок. Слідував реферат тов. Миколи Луцького „Великий льох“ Тараса Шевченка.

Буськ: Товариські сходи Окр. Відділу П. У. В. в Буську відбулися 1. червня ц. р. Вибрано делегатів на Загальні Збори Товариства.

Мостиська: Надзвичайні Сходи Окр. Відділу в Мостиськах відбулися дня 5. червня ц. р. По рефераті тов. Возняка „про організацію Товариства“ розвинулася дискусія, у якій всі присутні забирали голос. Уділів на купно Учительського Дому зібрано 4.775 марок. Одногосно рішено: 1) відбути звичайні товариські сходи в дни 1. липня б. р. 2) відновити філію У. П. Т. в Мостиськах; 3) в часі сегорічних ферій устроїти концерт в честь Івана Франка; 4) впливати на усіх товаришів, щоби в можливо найкоршому часі влатили уділи на купно Учительського Дому, бо в противному случаї оголоситься їх в Учительським Слові.

Стан каси за $\frac{1}{2}$ року 1921 є слідующий:

Від членів відділу вплинуло яко вкладки 2.290 мар., остало з попередного року 20 мар. Разом 2.310 мар. З цього вислано до Мат. Тов-а у Львові 1.500 мар. На адміністрацію Окр. Від. витрачено 486 мар.

Прихід: 2.310 мар.
Розхід: 1.986 „

Стан каси в готівці: 324 мар.

Дрогобич: Надзвичайні Загальні Збори Окр. Відд. В. П. У. в Дрогобичі відбулися дня 9. VI. ц. р. Присутних 43 членів. Вибрано новий Виділ у склад якого увійшли: тт. Корнило Камінський голова, Франц Кичоровський містоголова, Кондратівна Левка писарка, Романяк Іван скарбник, Яків Луців контрольор. Постановлено візвати усіх учителів-Українців, під загрозою бойкоту, стати членом Тов-а В. П. У., підчинятися припорученням Головної Управи, зложити уділ на Учит. Дім у Львові, утворити секцію відчитову, визшого фахового образования і забавову.

Сколє: Загальні Збори Окр. Відд. В. П. У. в Сколім відбулися дня 1. червня ц. р., при численній участі членів. Від 1919. р. Відділ не проявляв діяльності. Брак організації і порозуміння спричинив багато лиха. Загальні Збори мають дати почин праці, згуртуванню і підпорядкуванню розпорядкам Матернього Товариства, як також рішенням Заг. Зборів Відділу. До нового Виділу увійшли: тт. Ізидор Івасиків голова, Микола Перейма містоголова, Марія Лянґ писарка, Менцінський скарбник, Сербин бібліотекар. Одногосно прийнято ухвали: кожного місяця на першого мають відбутись сходи. На сходи обов'язані явитись усі члени, без попереднього повідомлення або запрошення. Сходи будуть відбуватися в домі „Верховини“ аж до відклику. Усіх Товаришів (ок) взивається під загрозою бойкоту та публичного нап'ятовання, стати правдивими членами Товариства, платити точно вкладки передплачувати Учит. Слово і зложити найдалше до 1. липня в Окр. Відділі найменше оден уділ на Учительський Дім. Упросити головну Управу, щоби вислала виказ залеглих і біжучих вкладок для евіденції. На адміністрацію Окр. Відд. ухвалено одноразовий даток 50 марок. Відсвяткувати річницю смерті Івана Франка.

Станиславів: Чергові сходи Окружного Відділу В. П. У. відбулися 8. мая і 5. червня ц. р. Відділ числить 99 членів, з яких 3 прибуло в останньому місяці. Живу участь в житті Тов-а бере 80 членів. До прочих, які не проявили ще більшого заінтересування, рішено віднести письменно з візваням до участі в організації. На купно Уч. Дому декларувало покищо 55 членів 57 уділів на квоту 75 тис. М., з чого вплачено готівкою і ефектами 36.800 М. Дальша збірка переводиться. Поінформовано товаришів (ок), що уділи можна складати на біжучий рахунок в „Українській Книгарні“ в Станиславові, яка перекаже їх Головному Виділові. Ніхто в повіті не сміє відказатися від обов'язку складати гроша на Дім. Рахунок каси виносив в маю с. р. 18 тисяч М. в приходах, а понад 13 тисяч в розходах. Більші видатки — це дві позички (2000 М і 1000 М) для товаришів неприятих ще до служби та 500 М допомоги незалежній пресі.

На сходинах звернено увагу на комунікати Головного Виділу, поміщені в 6. числі „Учительського Слова“ (про загальні збори Тов-а, умову з Фондом вдів і сиріт, опініювання подань, підвижки членських вкладок на 50 М. місячно та намірене видавництво календаря в Снятині). Сею дорогою проситися членів Відділу взяти численну участь в Загальних Зборах у Львові дня 11. і 12. липня ц.р.

Осередком програми сходин був реферат звісного кооператиста, о. дир. Раковського, про потребу віднови нашого економічного життя при допомозі кооперативи. Прелегент зясував теоретичні міркування різних економістів на тему значіння селянства у відродженні народу, переконав, що селянське господарство є продуктивніше від великих господарств під умовою, коли селянин має загальну та заводову освіту та коли зорганізує селянську кооперативу і що єдиним нашим стремлінням повинно бути підпирання розвитку дрібного типу рільного господарства, а саме через освідомлювання інтелігенції та селянства та через пропаганду ідеї кооперації, яка здобула вже собі право горожанства в цілому культурному світі. Прелегент звернув увагу на спроби кооперації на нашому галицькому ґрунті в довоєнній добі і критикував ці заходи як не відповідаючі ідеї кооперації, бо будовано її не якби це логічно виходило, з долу, від основ, але з гори, від різних Союзів, які руководилися капіталістичним принципом. Незалежно від політичних подій мусимо зараз всі забратися до праці над економічною і просвітною роботою нашого життя. В цій відбудові має взяти безумовно участь і народне учительство. В станіславському повіті підготовляючи працю почала вже „Просвіта“ і „Сільський Господар“, а в найближчому часі приступиться до освоювання (чи відновлювання) читальень, кас Райфайзена і крамниць системи Рочдель. В тій цілі вислано одного з т. учителів на кооперативний курс до Львова, який по поверті обійме провід цілої акції в повіті. По вказівки звертатися до канцелярії „Сільського Господаря“ в Станіславові, вул. Голуховського.

Найближчі сходи, відбудуться в нормальному речинці, се є 3. липня 1921. о звичайній порі. Будуть це послідні перед феріями сходи, тому проситися Т-ів (ок) о численну участь. На черзі буде справа опіки над молодіжю в дошкільному віці.

Щоб улекшити Товаришам (кам) з галицького судового повіту участь в товариських сходинах, уладжено їх дня 12. червня с. р. в Галичі зі звичайною програмою при співучасті делегатів Окр. Відділу Станіславів.

Назагал слід сконстатувати, що участь членів в житті Т-а є в Станіславщині жива; послідними часами заявили своє приступлення навіть такі товариші (ки), на яких було страчено надію і на сьому місці висказуємо переконання, що незабаром не буде в повіті, нікого хто би активно не виявив себе членом нашої організації.

При нагоді повідомляємо, що усім членам заперунеровано „Учит. Слово“, яке виходить правильно, що місяця. Колиб хто не одержав якого числа, зволить його зареклямувати. — Виділ Окр. Відділу В. П. У.

ВОЛИНЬ.

Ковельщина. За царських часів було в ковельському повіті, який належав до найтемніших, около 20 народніх шкіл. Ці школи були вправді чужі, та все таки, коли тільки цього захотів вчитель, можна було на ділі учить в них по українськи і так ставали вони рідними волинським Українцям. Не забуваймо однак, що б. російська імперія була „тюрмою народів“. У Польщі, якої конституція м. и. каже: „Wszyscy obywatele są równi wobec prawa, każdy ma prawo zachowania swej narodowości, pielęgnowania swej mowy i właściwości narodowych“, у Польщі, яка величається модерністю державного устрою, демократизмом, соціалізмом та Бог знає чим ще, словом у Польщі, яка величається назвою „країни світла і свободи“, повинно бути инакше: Український Народ повинен мати м. и. благодать рідної школи! А от хочби у ковельському повіті діється щось зовсім противного, щось, чого рішуче соромився би навіть російський царизм. В повіті є всього 27 українських шкіл. Інші школи є або польські, звичайно шойно основані, або утраквістичні (читай: польські), або вкінці школи, до яких наслано „вчителів“, що зовсім не знають української мови і тимсамим вчать по польськи, через що й школи на ділі стали знова таки польськими. Ці вчителі густо-часто є людьми, які із школою не мали з роду ніякого діла Пр. в містечку Ратно „вчить якийсь г у м е н н и й, „Małopolski“. Селяни всіми силами бороняться проти таких шкіл і „педагогів“ а головним способом їх боротьби являється бойкот. В Ратнім і в Клюсках не післали люди дітей у школу, де таким способом позбулися двох польських учителів. Та не все удається діло. В містечку Турійську дітей прямо силою зганяють у школу, в якій не назначено навіть українського учителя релігії. Та інспекторат в боротьбі не подається; лучше ніяка школа чим українська! І справді села остаются без школи. Так завмерла школа в Колодежні, Клюсках, Старих Котарах, Торговищі та Обеніжжі.

В той мент, коли населення жадає рідного вчителя, а інспекторат накидує йому нерідко польських анальфабетів, цілі десятки вчителів Українців з фаховим образуванням животіють без посад в крайній нужді; вони, мовляв, „некваліфіковані“, бо — не знають польського языка! (а чи п. г у м е н н и й українську мову знає? прим. Ред.) Щоби одержати посаду, треба скінчити курс польської мови — на курс же приймає інспектор тільки „czupnych“ учителів. Ну, хай же попробує розв'язати загадку польського інспектора...

Шкільним інспектором в Ковлі є Лановий, учитель з Бродів, без іспиту виділового, знаний вшехполяк, який посаду шк. інспектора хотяй не-кваліфікований одержав протекційною дорогою.

Володимирщина: Щоби охоронити свої діти від польонізаційного впливу державних шкіл стараються Волинці оснóвувати приватні школи. Таку школу хотіла Володимирівська „Просвіта“ оснóвувати в Скобівці Володимирівського повіту і вислала відповідне прошення у шк. інспекторат, на що одержала отяку відповідь: „Do T-wa Proświty we Włodzimierz. Ponieważ Zarząd T-wa w swem piśmie z dnia 23. III. 1921 N. 71/21 nie uwzględnił Przep. tymcz. o szk. el. Dział IV. art. 79 w czym

widocznie przebija się niełojalność względem Państwa ze strony T-wa Proświty — zezwolenia na otwarcie szkoły w Skobelce odmawiam. Inspektor Szkolny: підпис нечиткий. Українських шкіл в повіті є ледви 24. Приватних основувати не дозволяється, а то й закривається вже існуючі. Як видержати українському народові? Чи в якій державі, хочби й в глухій Азії чи Африці заборонюється сновувати приватні школи?...

Кременеччина. У Кременці є шк. інсп., який не мине одного дня, щоби не проковтнути української крові. Послідніми часами дібрався аж до самого серця Українського Народу, бо до одинокі його організації, до „Просвіти“. Наша „Просвіта“, ратуючи дівтору від всяких „педагогів“ польських шкіл, оснувала українську приватну школу, в якій учили українські вчителі. Чи повірите? Цей кровожадний патріот назначує на місце Українця — поляка!!!

Рівно. „Хто відчиняє школу, той зачиняє тюрму“ — сказав Гете, а рівенський інспектор робить напакі! Українські вчителі рівенщини ходять на заробітки до селян та просять куска хліба, щоби не згинуть з голоду, тоді коли польського учительства начисляють вже 150 осіб в 129. школах. Затеж українських шкіл є неледві кільканадцять. Чи знають об цім ті, що укладали конституцію Річипосполитої?

Луцьк. В девяти селах, що окружають Луцьк, і числять коло 4.500 душ українського населення та до 330 польського є одна українська школа в Жидичині, а три польські в різних місцях. При польських школах позаведено американські кухні і ними приваблюється українську дівтору, бо — польської брак...

З Полісся. Нам доносять: На Поліссі школи дуже рідко працюють, а коли яка і вчить то тільки від 1/9. до пасхи. Розуміється наука відбувається по польськи, а релігії вчать місцеві батюшки по „руськи“. Учителі живуть без платні.

Будьтюрні бажання Волиняків.

Теперішня влада на Волині свідомо того, що найкращим піоніром її думки може бути в першу чергу школа, з'окрема початкова школа. А думка цієї влади ось яка: Волинь — це земля, заселена Поляками — тай годі! І таку думку голоситься по світу як про Волинь, так і про другі „kresowe ziemie“. Та одно діло нісенітниця голосити, а друге в нісенітниці вірити! Хто раз тільки бачив Волинь, той ствердить рішуче, що вона українська і тільки українська. Но для нашої влади фактичний стан не важний. Для неї Волиняки — це поляки, а коли ні, так мусять стати поляками! Для тогож і є школа. І от у кожній місцевості вишукується римо-католиків та, де тільки найдеться їх хочби й мале число, основується польську школу. А щож зробити з подавляючою більшістю українських сіл та містечок? І на те найдеться рада! Від чогож придумане денационалізаторами монструм „утраквізм“? У великій кількості громад, по важких трудах, все таки відгребается кількох латинників. Ну, годіж задля них основувати польську школу. Алеж українську — хай Бог милує — тамжеж є „поляки“! От і ростуть утраквістичні школи...

Такою школою обдароване й село Білашів на Ковельщині. Та дивним-дивом склалося так, що у тому селі, крім вчительки-польки, є й учитель-українець. От громадяне зібрались, та гуртом постановили, щоб школу розділити: Хай — кажуть — наших дітей (себ-то православних) учить наш учитель, а дітей римо-католиків хай собі учить полька! От тобі й славі Волиняки-Українці! Так-би й усі зробили! А наші німці кольтоністи (капосний народ!) — вони подумали, подумали, тай собі: хай — кажуть — наші діти по українськи навчаються; вониж з українцями жити-муть, а не з кимсь там... і теж післали своїх діточок до „нашого“ вчителя. У вчительки-польки фреквенція слаба-слабесенька, аж соромно. Дивись, а вона вдається до наших діточок та в просьбу: „proszę dziecięczki do mnie, ja też rozumię po ukraińsku“... Та діти — славі Волиняки — здвигнуть тільки плечима, тай ідуть туди, куди їх батьки післали — рідному слову навчатися!

Однаке мало у нас тих щасливих громад, що мають вчителя-Українця, а ще менше тих, у яких є більше українців. Двох учителів Українців на село — це вже „bardzo, bardzo rzecz niebezpieczna“. А ще особливо там, де відбулося Шевченкове Свято! О, там бодай одного з них таки конечно треба спекатись. Ну алеж так таки „без рукавичок“? Е ні, отак якось по „культурному“. Ану давай відкликатись до „волі народу“. От пр. в селі Любатів на Ковельщині: Небавом по Шевченківському Святі склалась делегація з війта (таки місцевого панка), коваля та завідуючого полустанком на залізниці. Ця делегація занесла у відповідне місце „волю народу“, яка — мовляв — домагається забрати бодай одного вчителя Українця, а на його місце дати поляка, дарма, що село майже виключно українське. І треба сподіватись, що ця делегація мати-ме успіх, бо на ураїнськ і й Волині польським делегаціям усе таланить. (Но треба теж сподіватись, що й громадяне Любатова поступлять так, як їх брати з Білашева! прим. ред.)

Але волинські селяне — це твердий народ! Тогді, коли поляки боронять „stanu posiadania“, та ще й новий хочуть здобувати різними фабрикованими „делегациями“, наш брат-Українець прямо бойкотує чужу школу. Недавно до села Ключка прислано нову польку-вчительку, та батьки школярів, як і за попередньої вчительки-польки, дітей в школу не пустили. Або от мешканці містечка Турійська, Ковельського повіту: Там около 70 українських дітей страждає без науки, а таки до польської школи не йдуть. Батьки внесли прошення до Воеводи о оснування української школи, їздили відтак вже скільки разів з устним благанням, так щож — справа знаним польським методом протягається в безконечність, українську делегацію постійно обдурюється (не то що польську!), а діточки в жаді науки щоденно бігають до заступників громади з благаючим питанням: „Колиж буде наша школа?“

Виходить, що й на Волині не так то вже „porządni rusini“. Волиняк бажає рідної школи у такій-же мірі, як — всіми фібрами своєї душі — жажде він землі і Волі. Його бажанням: бути освіченим хазяїном на своїм о полі.

Марко Луцкевич.

ХОЛМ.

За кого нас мають.

(Допись з Холмщини.)

Це питання є зараз на устах кожного Українця-Холмшачка. Ми зараз немов в чаду, не знаємо, що маємо робити. Школи рідної нам не дають, церкви нам повідбирали! В урядах нашої мови не хочуть розуміти... Одним словом ми опинились неначе в царстві наруги над істотою чоловіка. Хто тому причиною трудно зрозуміти. Коли візьмемо яку небудь польську часопись, то вичитаєш у ній стільки гарного про Річпосполиту, що здається тобі, неначе вона якимсь вимріям царством благодати. Значить Українцям можна плекати рідну мову! Деж її можливо краще плекати як не в школі? Аджеж на Холмщині нема ні одної української школи! А може Українців не зачислено до „obywateli“... Хибаж ми не сповнюємо зглядом польської держави всіх тих обов'язків, що й мешканці Польщі? Чи не платимо податків? Деж шукати причини тієї безодні, яка ділить закон від фактичного стану?

Цілком природно, що під впливом таких відносин витворюється настрій, який державі ніколи не може пособляти!

Те скрайно нелюдське трактування Українців-Холмшачків кидається найяскравіше в очі по шкільному питанні. Кожному звісно, що на Холмщині крім сіл мішаних з українськими більшістю, є й села чисто українські. І ось в тих чисто українських селах маємо польські школи. Коли у Галичині 10.000 польських учителів працює над вихованням непольських дітей, то що мусимо сказати про Холмщину, де всі школи виключно польські? Звісно, чисто польським землям відбирається польських учителів і посилається їх на польонізацію Українців! Колиж Українець звертається з прошенням о посаду, то відповідають йому коротко: „Z powodu braku wolnych posad w powiecie prosba Pana nie może być uwzględniona“. (Зовсім як в Галичині пр. Ред.) А в той же час забувають у своїй столиці 100.000 аналіфбетів! А скільки їх по цілій Польщі?... Так отже виринає мимохіть питання за кого нас рахують? За дикий народ, який треба просвітити своєю культурою? Ні панове, ми не первісні і чужої культури не потребуємо, а коли і приймем, то хіба тільки на те, щоб перетворити її по своїйому, бо у нас своя культура.

Для нас таке трактування тим болючіше, що у Варшаві та за границею справу представляється зовсім не так як є на ділі, а власне дуже невірною! Ми не дивувались би, колиб це робила давня Росія. Алеж „Polska to nie Rosja!“ Польща сама винесла на своїх плечах ярмо національної неволі — чиж всіля так скоро забути важку лекцію, дану їй Німцями та Росією? Хай тямить Польща, що той, який скоро забуває минуле та не глядить в будуче, а живе тільки нинішнім днем є дуже не оглядний і легко може наразитися на долю, яка стрінула Миколу II...

Коли делегати Холмщини в справі шкільництва явилися у міністра освіти Ратая дня 22. мая ц. р. і домагалися дозволу на утворення українських шкіл і освітніх Товариств у Холмщині, п. Ратай аж тричі бігав до телефону, щоби зарядити арештування одного делегата. Цілий час п.

Ратай культурно тупав ногами і бив кулаком в стіл. В тім випадку дійсно мусимо повторити слова хоч ворожого нам органу *Słowa Polskiego* з дня 27/4 ч. 187, яке про поведінку п. Ратая коротко пише „*Chamiejęty w tempie przyspieszonym*“

Учитель з Холмщини.

Від Редакції: Як в статті говорить автор про сумний стан шкільництва Холмщини, так знова в листі скаржитись на важку долю учительства. Тому подаємо і також зміст його листа: „...Замість того, аби удосконалювати шляхи до душі дитини, ми (учителі) студіюємо шлях до Міністерства Освіти, шукаємо правди... Що діється на нашій Холмщині трудно й описати. Наше учительство тут безпомічне. Послідніми часами годують нас деякими обіцянками, але ціну тим обіцянкам ми добре знаємо? (і ми! пр. Ред.) І я без посади — важко жити, але віра кріпить духа. Одною з великих розваг є Ваш орган „Уч. Сл. Бажано булоб, щоби виходив хоч 2 рази в місяць“.

Зі світа.

Справа Східної Галичини.

(Укр. Вістник 98).

Конституція для Східної Галичини.

З Відня повідомляють: През. Української Національної Ради д-р Евген Петрушевич розіслав державам антанти до розгляду і затвердження при вирішуванні справи Східної Галичини проєкт конституції Галицької Республіки.

На основі цього проєкту Східна Галичина малаб уконстатуватися як незалежна демократична держава. Державними націями в Республіці є Українці, Поляки і Жиди. Інші дріби народів становлять національні меншости. Законодатним органом Республіки є Державна Рада. Вибори відбуваються в трьох національних куріях, пропорціонально до числа населення даної нації. Національні меншости вибирають разом. Школа ґрунтується для потреб кожної нації окремо. Внутрішньою мовою урядів є українська мова, зовнішньою мови: українська, польська і жидівська. Кожний горожанин мусить одержати відповідь в тій мові, в якій було внесене подання. Урядником Республіки може бути тільки галицький горожанин, котрий добре володіє двома державними мовами.

Горожанином Республіки є кожний хто дня 1. листопада 1918. р. був замешкалий у Східній Галичині, діти мешканців Східної Галичини, котрі прийшли на світ після того речинця та чужинки, звінчані легальним шлюбом із галицькими горожанами.

На чолі Республіки стоїть президент і трьох віцепрезидентів; всі вони вибрані на основі пятиприкметникового права голосування. Президент має бути Українцем, а з трьох віцепрезидентів мусить бути 1 Поля і 1 Жид; третій віцепрезидент може припасти одній з трьох державних націй. Розуміється, проєкт конституції обнімає всі постанови демократичної конституції. Всі віроісповідання мають повну автономію.

Перехідні постанови говорять про утворення державної комісії, в склад котрої мають увійти

відпоручники Українців, Поляків і Жидів в пропорціональним відношенню та по одному представникови великих держав. Ця комісія має до трьох місяців після обняття урядовання перевести вибори до Державної Ради та передати правному заступництву краю свою владу.

Англія в справі Східної Галичини.

(Укр. Вістник ч. 115)

„Газета Поранна“ доносить з Варшави з 14. ц. м.: „В тутешніх політичних колах одержано відомість, що становище Англії в справі Гор. Шлеська є дальше неприхильне для Польщі. Свідчать про це свіжо одержані звідомлення. Таксамо існують дані до припущення, що Великобританія розпочне небавом протипольську кампанію в справі Східної Галичини“.

За границі Польщі.

(Укр. Вістник ч. 109.)

„Vossische Zeitung“ з 22. мая повідомляє, що до пражської „Трібуни“ доносять з Парижа слідує: На бульонській конференції мається обговорювати не тільки горішно-шлеське, але ціле польське питання. Англія настоює на цьому, щоби Польща одержала, як найскорше, сталі границі зі всіх сторін, щоби через це устало її свавільне панування у Східній Галичині і на Литві і її махінації з концесіями на цих зовсім до неї неприналежних теренах. Льюїс Джордж сподіється на основі багатого матеріалу переконати Францію, що Польща не тільки нарушила важні постанови мирного договору, але своїм нечуваним імперіалізмом загрожує постійно мирови у східній Європі. Польща є одинокою державою в Європі, котра з власної вини ще й досі не має жадних сталих границь і живе тільки з нещастя своїх сусідів. Польща доказала протягом двох останніх літ, що не може вдержатися власною працею і власними жертвами.

Англійський прем'єр хоче вказати тим міжнародним чинникам, котрі стало підюджують Польщу, як це є нечесно і небезпечно, коли оставляється Польщі свободну руку після її власної волі вимушувати на вичерпаних сусідах договори, котрі служать тільки її вузким інтересам. Разом з горішно-шлеським мусить бути вирішене питання східно-галицьке і питання Вільна. Польща мусить відступити безумовно поза лінію Керзона та покрити кошти своїх самовільних випадів. (Українське пресове бюро).

Хроніка.

Осторога. Звертаємо увагу Товаришам, щоби стереглися провокації і провокаторів, які крутяться по Східній Галичині дуже часто згрішми в кишені.

Редакція Учит. Слова звертає увагу, що з слідуєчим числом здержить висилку Учительського Слова, хто не вирівнає залеглої передплати не відповідають передплату за III. квартал б.р.

Нові дорожні додатки. Розпорядком Ради Міністрів підвищено з днем 1. червня 1921. р. множник дорожнього додатку для державних функціонерів:

в місцевостях	I. кл. з 525	на 580
„	II. „ „ 472.50	„ 525
„	III. „ „ 420	„ 475
„	IV. „ „ 367.50	„ 400
„	V. „ „ 315	„ 330

Ця підвишка вносить річно 3½ мільярда Мп.

Підвищення залізничної тарифи. З днем 1. липня б. р. залізнична тарифа особова підвищена о 50%.

Відділ Обезпечень заключив за посередництвом управи „Взаємної Помочи“ з п. Іваном Ліщинським асекураційну умову на 100.000 Мп. Титулом провізії складає асекураційне Товариство до розпорядимости „Взаємної Учительської Помочи“ 2.500 Мп. на цілі цього Товариства.

Відділ Обезпечень Українського Фонду Вдів і Сиріт.

(Товариші (ки), які обезпечуються повинні це робити за посередництвом Т-ва „Пр. Ред. У. С.)

Справлення ошибок. У виказі уділів на Уч. Дім в 5. ч. Уч. Слова поміщено через помилку тов. Володимира Волошинського в равським, а має бути в яворівським повіті: тт. Розалію Копківну і Теодора Павлюха в березівським, має бути в добромільським повіті; тов. Івана Бречка з Чесанівщини (1000 М.) пропущено.

Окружний Відділ Тов. а В. П. У. в Станиславові уладив в неділю д. 26. червня 1921, прохідний фестин з вечерницями, в городі і світлиці „Український Сокіл“. Вєсь дохід на голодуючих нар. учителів.

З Прикарпатської України. В Ужгороді відбувся конгрес учителів церковних шкіл, на Підкарпаттю, на якому порішено вислати ультімат до дня 1. липня церковним урядам в справі управління платень учителям і негайного вирішення шкільного питання на Підкарпаттю (Tribuna — Вперед).

Нові часописи на угорській Україні. В другій половині мая появилос в Ужгороді перше число нового органу радикального українського і мадярського учительства під наголовком „Народня Школа“. Українську частину редагує учитель Михайло Полянський, а мадярську Михайло Грігаший. В Мукачеві виходить учительський часопис „Культура“.

Справа учительських посад на Підкарпатській Україні. Один з наших Товаришів подає на наше бажання як слідує: Шкільництвом Підкарпатської України завідує людина енергічна, розумна, дбайлива про школу, Пешек, бувший чеський народ. учитель. Одержати учительську посаду дуже трудно, бо вільних посад майже нема. До цього номінація підданих чужої держави залежить від затвердження Мін. Освіти у Празі. Там знов не полагоджується справ скорим темпом. Я вніс прохання в січни ц. р., яке сейчас в Ужгороді полагоджено. Сьогодні вже червень, а з Праги не ма ще відомости.

Платня така, як державних урядників XI. і VIII. ранги. Початкуючий учитель одержує місячно 1000 к. ч. Галичинам, коли мають потрібний документ (виказ літ служби) почислюється літа служби в Галичині. Моя жінка має платню VIII. ранги, яка враз із доріжняними додатками вносить 2.300 К. ч. місячно. Можна вижити.

Дорожня велика, але слідно упадок цін. Пр. м'ясо упало в ціні майже до половини (10—12 К. ч. за кілограм.) Канд. учит. знання, які здають іспит зрілості в 1921. р. поза границями Чехо-словацької Республіки, не можуть одержати на основі цього іспиту посади на Підк. Руси. Мусять виказатися свідомством іспиту зрілості одного із семінарів Чехо-словацької Республіки, коли охота одержати в цій Республіці посаду. (Розп. Мін. Освіти) Д.

Рівноважник на опал зістане в найближшому часі учительству виплачений від 1. липня 1920. р. Пересічно дістануть учителі 8.000 Мп. річно. Сума та буде розділена після системи прийнятого при дорожнім множителю і після 4. полос.

Емеритальна устава для нар. учителів має бути ухвалена ще перед шкільними феріями.

З „Лемківської Республіки“. Лемківщина складається з 6 частин, повітів. Сяніцький 55% українського населення, кросненський 25%, яслицький 20%, горлицький 40%, грибівський 35% і новосандецький 30%. Разом компактною масою живе 350.000 українського населення. В перших днях листопада 1918 року, в хвилині загального революційного моменту в границях б. Австрії, повстали і Лемки, мешканці цієї землі. Зібралися вони на віча по всій лемківській землі. В Криничі утворилася „Руська Рада“ для новосандецького повіту, в Снітниці для грибівського повіту, в Гладисові для горлицького, яслицького і кроснянського, а об'єднував їх „Верховний Лемківський Союз“ в Горлицях. Сянік і Сяніччина уважали себе за складову частину Східної Галичини і тому не брали тут участі. Коли Поляки обняли владу „Руська Рада“ заклала протест проти запряження учителів і проти побору рекрута. Коли обнімала владу, видала дня 5. XII. 1910 р. у Фльоринці маніфест, який кінчився словами:

„В надії, що мировий конгрес поступатиме точно по думці засад Вільсона, руський народ б. Австрії віддає йому свій спір з польським і мадярським народом в справі усталення своїх політичних границь“.

Від непам'ятних часів зійшлися вперше Українці і москвофіли і ждали, як сказав д-р Качмарчик, на розправі в Новому Санчі — „кінця українсько-польської війни, щоби прилучитися до східно-галицької республіки“.

З ентузіазмом горнувся сільський народ і світська інтелігенція (учителі); з певною резервою держалися священники, бо неясною справою була справа ерекціональної землі і церковних треб.

Дня 10. червня 1921 відбувся процес в Новім Санчі проти членів Руської Ради перед лавою присяжних суддів. Всіх обжалованих увільнено які по 6-місячній тюрмі вийшли на волю.

Конференція в справі позашкільної освіти. З ініціативи осв. позашкільної секції при кураторії шк. лів. округа відбулася конференція учительства львівських шкіл в справі програми праць з зачерку позашкільної освіти. Референт поділив програму на чотири частини: естетичну, наукову, практичну і фізичну. Конференція вибрала комісію, яка має виготовити точну програму і ввести її в життя.

Нетерпимість української мови в Грибові. На районній учит. конференції в Фльоринці грибівського повіта під проводом шк. інсп., на якій було присутніх 15 Українців і 2 Поляків деякі

т-ші як Ш. і Возняк Павло промовляли по польськи. (Пр. Ред. Хруніада?) прочі по українськи. Коли відтак один з т-шів знов зачав говорити по українськи шк. інспектор перебив йому бесіду кажучи: „Ja bardz) szanuję wasz język, jednak dla ułatwienia obrad proszę mówić po polsku“.

Самопоміч товаришів і товаришок у формі життєвого забезпечення.

В сірій буденщині, серед злиднів, тяжкою муравлиною працею сповняє народний учитель великий обов'язок супроти свого народу. Загально відомо, що боротьба за рідну школу, виховання молодого покоління та підйом культурного урештєвля цілої суспільності а тимсамим будовання кріпких підвалин для будучого розвитку нації — се важні завдання нашого учительства в суспільнім життє. Але відомо також, що наша праця не находити належного зрозуміння і відповідної оцінки не лише у нашій суспільності, але передовсім в тих кругах, які в першій мірі повинні дбати про піддержку нашого стану. Це проявляється передовсім і найболючіше для нашого стану в матеріальній винагороді учителя за сповнювання його обов'язків. Правда, в останніх часах під напором публичної опії дещо змінилось на ліпше, однак ми ще далекі від того, що нам належало б, колиб мірити нашу працю по її важности та вислідах. Теперішній фактичний стан є того рода, що кожний мусить дбати сам про забезпечення на старість, а своєї рідні на случай смерті.

Одиноким способом для досягнення тої цілі є життєве забезпечення.

Асекурація, життєве забезпечення, се суспільна інституція, яка збірними силами усіх забезпечених хоронить поодиноких своїх членів від шкідливих наслідків усяких нещасть. У нашому стані набирає вона значіння суспільного забезпечення, тим, що гуртуючи ціле учительство в добре зорганізовану громаду забезпечує їх рідню за невеликі премії від нужди на старість, чи на случай смерті того, що одержував своєю тяжкою працею своїх найближчих. Користи асекурації загально признані, вона поширена у всіх культурних народів, у всіх його верствах. Після найновіших статистичних виказів забезпечених в Швайцарії кожний осмий, в Німеччині кожний шестий, а в Америці кожний четвертий горожанин. Отже не будемо більше розводитися про потребу забезпечення. І не потрібно також широко писати про те, де маємо у безпечуватися. У нас є одинокі життєві Товариства українське і тому розуміється кожний свідомий український Громадянин повинен і може безпечуватися лише в тім Товаристві, тимбільше, що воно дає ті самі користи і ті самі умовини, як другі Товариства асекураційні. Отже із самого національного обов'язку повинен кожний Товариш безпечуватися лише за посередництвом „Відділу Безпечень Українського Фонду Воєнних Вдович і Сиріт у Львові“. Додавляємо, що це Товариство оперте на взаємности, обертає весь свій чистий зиск на поліпшення долі вдович і сиріт по українських жовнірах і Січових Стрільцях. Чужі Товариства асекураційні не дбають зовсім про роз-

вій нашого народу, хочай багато таки наших людей причинюється своїми преміями до розцвіту якраз цих Товариств. Навпаки одно з краєвих польських Товариств призначило в 1920 році із свого чистого зиску чотири мільйони марок польських лише на удержання і закріплення теперішнього польського стану посідання. А якраз в тім Товаристві обезпечених багато наших товаришів. Підчеркуємо вкінці, що Український Фонд заключив з нашим становим Товариством умову (гляди попереднє число нашого органу) і відступає усю провізію нам на наші станові цілі в першій мірі на цілі поратовання вдовиць і сиріт по народних учителях. На основі сеї умови маємо певний вплив на діловодство і управу цього Товариства, маємо право домагатися, щоби один з наших товаришів не принятих до служби одержав там платну посаду, а цього не дасть нам хіба ніяке чуже Товариство.

Тому звертаємося до Вас з горячим зазивом, щоби Ви приступали в члени того Товариства, обезпечували себе і своїх знайомих через Відділ Обезпечень Українського Фонду та приєднували для нього в своєму крузі ділання як найбільше число обезпечених. Підтримуймо своє Товариство, піддержуймо свою станову організацію, що при значнім поширенню житєвого обезпечення одержує поважні фонди для сповнення своїх завдань. Дбаймо про наш стан, про свою рідню та не допускаймо до того, щоби вдовиці і сироти по учителях примірали з голоду, тинялися під плотом, або шукали опіки по чужих Товариствах та ви-народовлювалися.

І не думайте Товариші (ки), що через заключення житєвого обезпечення перебираєте на себе надто великий тягар. Кождий після своєї спромоги. Кождий обчислить собі яку квоту річно може відложити на житєве обезпечення і сю квоту подайте нам до відома, допишіть на картці день, місяць і рік уродження, а ми повідомимо Вас відворотно, на яку суму можете бути обезпечені. Всяких пояснень радо уділимо, просимо лише письменно, або особисто до нас звертатися, а свого рішення не відкладати на пізніше, бо тимсамим відкладаєте сповнення обов'язку супроти вашої рідні і Вашого стану. Чим хто старший, тим більші премії платити мусить, отже Всяка про-волока Вам самим на шкоду вийде.

Дирекція Тов. Взаїмна Поміч.

На Учительський Дім присилайте сейчас
уділи.

Посмертні вістки.

Чабан Лука, упр. 2-кл. школи в Гірнім пов. Стрий помер дня 15. квітня с. р, проживши 72 літа, а 45 літ служби.

Покійний цілий свій вік щиро трудився для нашої рідної школи, та хоч вихований в старій школі йшов з духом часу. Хай Тобі народний робітнику ця земля, для якої трудився, буде пером.

Ліщинський Іван учитель в Чехові, писар Окр. Відд. В. П. У. в Бучачи, заразився п'янистим тифом і помер дня 16. мая ц. р. в теребовельському повіті.

Роман Трембіцький учитель з Любачева пов. Чесанів помер дня 24. мая від сипного тифу.

Покійний був одним з найідейніших учителів, брав живу участь в народнім життю Чесанівщини у всіх місцевих і повітових Товариствах. Учительський загаль стратив в Нім Товариша, а Любачівська громада найліпшого невсипущого співробітника на народній ниві.

Мірилом загального поважання і жалю по покійнику був величавий похорон 26. мая 1921, який відбувся при великій здвизі народу місцевої інтелігенції і народнього учительства.

Нехай рідна земля, яку так щиро любив, буде Йому пером.

Книжечки „СВІТА ДИТИНИ“ належать до найкращих і найдешевших видавництв під теперішню хвилю!

Оповідки.

З причини подорожіння паперу, друкарського цінника, портроти експедиції Редакція Учительського Слова зневолена є піднести передплату з днем 1. липня б. р. (III квартал) яка виносить: річно 300 М, піврічно 150 М, чвертьрічно 75 М. Поодинокє число 30 Мп. — *Редакція Учит. Сл.*

Обіжник до всіх Окружних Відділів і Членів Т-ва В. П. У. На підставі ухвали Надзірної Ради Т-ва В. П. У. у Львові з дня 10. квітня б. р. підноситься місячні членські вкладки з 20 Мп. на 50 Мп. від 1. квітня 1921 р. Адміністрація Т-ва у Львові коштує десятки тисяч Мп. місячно. При розгоновій дільності Матернього Т-ва теперішні вкладки не покривають третої часті видаєтків Т-ва Дирекція Т-ва В. П. У. у Львові звертається до всіх Окр. Відділів і членів Т-ва, щоби точно вплачували членські вкладки і вирівнували всі залеглосси за попередний час. Деякі Окружні Відділи стягають від кожного члена місячно 100 Мп. і з того платять членські вкладки, передплату „Уч. Слова“, на свою Адміністрацію і часть на допомогівий фонд. — *Дирекція Т-ва В. П. У.*

Взивається всіх Товаришів (ок), які вже є в служби і беруть платню. щоби звертали зворотні підмоги. Багато Т-шів (ок) є без посад, яким Т-во мусить уділювати підмоги. Ввійдіть в положення цих, яке Ви вже перебували.

Відозва. Українська суспільність стоїть днес на переломі. Українське народне учительство яке є найблище свого народу, повинно дати почин до реформи освіти і школи, а тим самим до відродження нації.

Українське учительство багато зробило в послідних роках, отже тепер в найприкрішчу хвилю неостанеться байдужним на справу виховання. Однак не лише саме народне учительство, але учительство середних і вищих шкіл, як також особи з поза сфер учительських не повинні відтягатись від сповнення цього обов'язку. Просимо надсилати статті на слідуєчі питання:

1) Чи система виховання і навчання в наших школах відповідає духови часу і потребам найширших верств нашої суспільности?

2) Чи в учительським семінарі давали канд. учит. звання відповідну освіту.

3) Чи належали би реорганізувати учительські семінари (і як?)

Відозва. Т-во В. П. У. устроює під час шкільних ферій науковий географічно-природничий курс для учителів 7-кл. шкіл, (курс виділовий, з геор. природничої групи) після найновіших вимог. Курс цей має на меті поінформувати, виказати обем матеріялу і переробити цей матеріял в головних начерках.

Тривати ме від 15. липня до 20. серпня ц. р.

Т-во доложить старань, щоби уможливити фреквентантам приміщення і харч. Ціна за науку 2.000 марок. Задатки по 1.000 марок слати до Товариства. В разі, коли не зголоситься достаточне число фреквентантів, курс не відбудеться. Блищі інформації полагоджується письменно. — *Дирекція Тов-а В. П. У.*

Товаришкам під увагу! Т-во В. П. У. у Львові уладжує своїм членам двотижднєві курси моднярства для власного ужитку.

Наука обійматиме всі фасони з борти, щовку, плюшу і газу (коронки).

Один фасон коштує тепер 3—6 тисяч Мп., а самій можна дома з неужитків зробити.

Курс буде тривати від 12. VIII. до 27. серпня 1921. р.

Оплата 3.000 Мп.

Зголошуватись до Тов-а В. П. У. вул. Осолінських ч. 8. — *Дирекція Тов-а В. П. У.*

Станиславів. Товаришам (кам) станиславівського і сумежнів повітів зєртаємо увагу, що в Станиславові є прив. семінаріїні мужеські учительські курси — перший і другий, а з початком 1921-22. отвиряється і третій рік. Шкільна краєва Рада приняла їх до відома, а пороблено заходи о право прилюдности. Як підготовний курс буде отворена третя виділова клас а при існуючій вже двокласовій виділовій школі. Школи є удержуєні кружком У. П. Т., а шкільні оплати невеликі. Ученики можуть мати приміщення в „Сілянській Бурсі“, зглядно при більшій числі зголошених подумалобся о спеціальнім приміщенню. Вписи до тих шкіл відбудуться 29. червня 1921. р. в будинку укр. „Сокола“ при вул. 3-го Мая ч. 18. Вимоги при вписах і іспитах як усюди. З огляду на велику вагу придбання як найбільшої скількості свідомого учительства, просимо допильнувати, щоби зголосилося багато кандидатів. Вписи будуть відбуватися також ще по вакаціях, — *Виділ Окр. Відділу В. П. У.*

Бережани. Загальні Збори Окр. Відд. В. П. У. відбудуться дня 29. червня о 2 год. пополуд. в комахатах Української Бурси. На дневнім порядку, крім звітів, вирівнання вкладок і інших біжучих справ, відчит тов. Кіся на тему: „Праця учителя під теперішню добу“.

Мостиська. Отцим повідомляється, що звичайні товариські сходини Окр. Відд. В. П. У., відбудуться дня 1. липня ц. р. год. 3. поп. в домі Нар. Торговлі. Взивається всіх товаришів (ок), щоби безумовно прибули на сходини, особливо тих, які на попередні не явилися і не оправдали своєї несприсутности.

Цего самого дня відбудуться Загальні Збори філії У. П. Т. о 2-й год. зпол. в домівці Нар. Торговлі в Мостиськах зі слідуєчим дневнім порядком: 1) Звіт уступаючого виділу з діяльности Товариства і касового стану. 2) Реферат: „Ціль і значіння У. П. Т. для Українського народу під теперішню пору“. 3) Вибір нового виділу. 4) внески і запити членів. — *Виділ.*

Калуш. Виділ Окр. Відд. В. П. У. в Калуші взивє всіх членів, які ще досі не зложили уділів по 1.000 марок на Учит. Дім, мимо візвання Виділу, щоби згадні уділи негайно вислали безпосередно до Головної Управи Т-ва у Львові в цілости, або місячними ратами. Рівнож взивається всіх членів до правильного перебування на сходини, які відбуваються що 1. кожного місяця, в касині Нар. Дому. Коли Вп. Товариші (ки) будуть отягатися від участі в сходинах, як також вплата до Т-ва, виділ буде змушений нап'янувати цих Товаришів в „Учит. Слові“.

Дрогобич. Сходини Окр. Відд. в Дрогобичі відбудуться дня 1. VII. б. р. о год. 1. поп. зі слідуєчим

дневнім порядком: 1) правильник нарад, 2) відчит на тему: „Воля в світлі науки і життя“, 3) відсвяткування пам'яті Івана Франка (дискусія), 4) вибір делегатів на Загальні Збори В. П. У. у Львів, 5) звіт відпоручника із Загальних Зборів кооператив, 6) Внесення.

Долина. Сходини Окр. Відділу в Долині відбудуться дня 1. липня ц. р. о год. 2 попол. в кімнті „Бесіди“. Усіх проситься прибути.

Відозва. На Загальні Збори Тов-а В. П. У. Поміч Укр. Учит. у Львові в дни 11. і 12. липня ц. р. запрошую усіх товаришів Українців, які в червні 1901. р. покінчили Учительський Семінар в Самборі. Товариші: Яв'яться усі. Це буде наш частинний зїзд, який може доведе до повного товариського зїзду в 20-роковини. — *Василь Остапчук член комітету в Кривенькім почта Товстеняке.*

Жертва. З нагоди нашого вінчання складаємо 1.000 марок на „фонд вдів і сиріт по народних учителях“ і 200 марок на фонд „Учителів“. Терентій Сіmkів учитель з Станькови пов. Калуш, Францішка Жданівна учителька з Волчищович пов. Мостиска.

Складайте уділи на Учит. Дім!

Збірка

уділів на Учительський Дім у Львові

(Вплинуло від 19. квітня до 20. червня 1921 р.)

Березів.

по 1000 Mk.: Дода Михайло, Савойківна Ірина
Разом 2000 Mk

Бібрна.

по 2000 Mk.: Бурчак Іван; по 1500 Mk.: Казанівський Іван; по 1000 Mk.: Грицай Теодор, Грицай Бронислава, Калинович Володимир; по 250 Mk.: Витошинський Осип
З поперед. збірки 18450 Mk
з тепер. „ 6750 „
Разом 25200 Mk

Богородчани.

по 1000 Mk.: Ставничий Корнило, Скопєцівна Марія; по 750 Mk.: Скалений Теофіл, Шавінський Микола; по 500 Mk.: Гординська Софія, Гошовський Осип, Фіголь Михайло, Гарасин Василь, Токарський Теофіл, Гурик Дмитро, Гурикова Климентина, Соболевська Анна, Андрухович Микола, Зарицька Стефа, Марєкова Анна, Паньчук Іван; по 375 Mk.: Ценкнерівна Леонтія; по 250 Mk.: Бассараб Михайло, Пиндус Осип, Пиндусова Климентина
З поперед. збірки 9625 Mk
з тепер. „ 10625 „
Разом 20250 Mk

Беремани.

по 1000 Mk.: Кісь Григор, Кісь Евфрозина, Воронівна Бронислава
З поперед. збірки 6000 Mk
з тепер. „ 3000 „
Разом 9000 Mk

Броди.

по 1000 Mk.: Витвицька Любов
З поперед. збірки 5000 Mk
з тепер. „ 1000 „
Разом 6000 Mk

Бучач.

по 1000 Mk.: о. Лотоцький Володимир, Назаруківна Марія, Скоробогата Марія, Лисий Гриць, Ласовський Созонт, Гузар Володимир; по 500 Mk.: Галатова Ольга, Данів Лука; по 250 Mk.: Костишин Ольга
З поперед. збірки 21500 Mk
з тепер. „ 7250 „
Разом 28750 Mk

Ясло.

по 200 Mk.: Звірик Осип
Разом 200 Mk

Горлиці.

по 1000 Mk.: Сейферт Андрій, Сембрат Грицько
З поперед. збірки 9000 Mk
з тепер. „ 2000 „
Разом 11000 Mk

Городенна.

по 1000 Мк.: Солдатова Марія, Лашаківна Рижина, Григорів Василь, Курієць Іван, Лаврівна Анна; 732 Мк. 50 ф.: Козанкевич Максим; по 720 Мк.: Бачинська Кароліна; по 500 Мк.: Курцеба Іванна, Бабюкова Анна, Миرونюк Атанас; по 275 Мк.: Подоляк Степан; по 250 Мк.: Поліщук Наталка

3 поперед. збірки	20750 Мк
з тепер.	8477 " 50 ф
Разом	29227 Мк 50 ф

Гриб в.

по 750 Мк.: Шведик Омелян; по 250 Мк.: о. Лучечко Петро

3 поперед. збірки	11750 Мк
з тепер.	1000 "
Разом	12750 Мк

Гусятин.

по 1000 Мк.: о. Малиновський Анатоль, Др. Левицький Володимир, Др. Лисий Володимир, Яковишин Гриць, Кенс Осип, Дорожинський Михайло, Бріль Степан, Решетило Іван, Садовський Захарій, Мостовий Семен, Остапчук Онурій, Остапчук Василь, Марак Микола; по 500 Мк.: Стиранка Анна, Др. Заваликут Іван, Сененький Олекса, Шанковська Мстислава, Гуменюк Іван; по 250 Мк.: Геваніцька Марія, Боднарчукова Степана, Колодницька Софія, Пяла Володимир

3 поперед. збірки	21500 Мк
з тепер.	16500 "
Разом	38000 Мк

Добромиль. Нічого

3 поперед. збірки 7500 Мк

Долина.

по 1000 Мк.: Минович Ігнат, Гумінілович Юрко, Савицький Осип, Грибович Теодор, Пилипишин Микола; по 500 Мк.: Грибович Анна, Савицька Марія, Береза Михайлина, Монцібович Зенон; по 250 Мк.: Микуй Іван, Петріна Марія, Криницька Ольга, Павлусевич Анна

3 поперед. збірки	23250 Мк
з тепер.	8000 "
Разом	31250 Мк

Дрогобич.

по 1000 Мк.: Здебєка Аїна, Бєч Юлія, Микитин Марія, Федина Семеї, Модрицька Амаїлія, Чижев Олекса, Ортинська Павлина, Стецків Іван, Шипайлова Стефанія, Татарська Антоніна; по 750 Мк.: Крайчик Петро; по 500 Мк.: Сенишин Іван, Луців Яків, Созанський Юлія, Добрянська Ольга, Іваненко Василь, Кункевич Кость, Тимочко Осип; по 250 Мк.: Марків Іван, Волянський Осип, Кічоровський Франц

3 поперед. збірки	34250 Мк
з тепер.	15000 "
Разом	49250 Мк

Жидачів.

по 1000 Мк.: Прокопович Осип, Назаркевич Левкадія, Нарожняк Євгенія, Бегей Микола; по 500 мк.: Грубська Емілія, Боднар Євгенія; по 300 мк.: Костирківна Ангела, Міхвичева Емілія; по 288 мк.: Якубів Софія; по 250 мк.: Кушлик Володимир, Яворська Емілія; по 200 мк.: Винницька Марія; по 100 мк.: Мартинівна Стефанія

3 поперед. збірки	33700 мк
з тепер.	6400 "
Разом	40100 мк

Жовива.

по 1000 мк.: Калюца Іван, Пеленський Осип, Хасівна Анна, Мосьондз Андрій, о. Бараник Северіян Ч. С. В. В., Круцько Зоф. Стефанія; по 720 мк.: Вязовський Осип; по 500 мк.: Хомяк Іляріон, Мاستикаш Михайло, Дуткевич Катерина, Цюківна Євгенія, Ковальчук Софія; по 300 мк.: Тимкевич Софія; по 250 мк.: Сухий Михайло, Садовська Текля

3 поперед. збірки	17300 мк
з тепер.	10020 "
Разом	27320 мк

Заліщики.

по 600 мк.: Никифоров Василь

3 поперед. збірки	250 мк
з тепер.	600 "
Разом	850 мк

Збаран.

по 1000 мк.: Бриняк Федір, Бриняк Анна; по 500 мк.: Юшишин Іван, Сава Антін, Смолий Петро, Ванкевич Осип

3 поперед. збірки	3000 мк
з тепер.	4000 "
Разом	7000 мк

Зборів.

по 2000 мк.: Мізь Юрій; по 1000 мк.: Галамей Андрій, Кожушко Теодор, Макух Степан; по 850 мк.: Молчко Марія, Молчко Павло; по 500 мк.: Лада Денис, Тильчак Павло, Проскурка Василь

3 поперед. збірки	9300 мк
з тепер.	8200 "
Разом	17500 мк

Золочів.

по 1000 мк.: Єзерська Ірина, Загоройко Льонгін, Прихитко Яків; по 500 мк.: Миджинова Юлія, Пиріг Семен; по 300 мк.: Демчишин Софія; по 250 мк.: Почапський Кіндрат, Гулін Володимир; по 200 мк.: Харкевич Стефанія, Гаврисевич Іван, Сликаковська Олена

3 поперед. збірки	18550 мк
з тепер.	5400 "
Разом	23950 мк

Калуш.

по 1000 мк.: Дурбаківна Марія, Дозорський Микола, Посацький Панько, Посацька Павла, Скрутивна Анна, Соновський Олекса, Ліщинський Євген; по 750 мк.: Дуткевич Марія; по 700 мк.: Коцан Петро; по 500 мк.: Муляківна Іванна, Луцівна Савина, Павлович Кость, Павлович Ольга, Посацький Іван

3 поперед. збірки	35000 мк
з тепер.	10950 "
Разом	45950 мк

Камінка стр.

по 1000 мк.: Сайкевич Ілля, Лобай Іван, Монджийовський Данило, Семків Петро; по 700 мк.: Зубрей Михайло; по 500 мк.: Шмата Андрій, Городиський Тадей; по 250 мк.: Хоминівна Ольга, Калиневич Степан, Туркевичівна Емілія, Демидчук Іван

3 поперед. збірки	12500 мк
з тепер.	6700 "
Разом	19200 мк

Коломия.

по 5000 мк.: Видавнича Спілка Учит.; по 4000 мк.: Матковський Зеновій, Матковська Леся; по 2000 мк.: Гордійчук Марія; по 1000 мк.: Ендик Дмитро, Кузьма Осип, Стафіняк Валерія, Вишиванюк Катруся, Бойчук Анна, Волчук Леся, Гелета Павло, Гелетова Розалія, Михайлів Іван, селянин Човган Михайло; по 500 мк.: Завицький Осип, Завицька Михайла, Гомик Іван; по 250 мк.: Недільська Ольга, Ярмолів Марія

3 поперед. збірки	17750 мк
з тепер.	27000 "
Разом	44750 мк

Коросно.

по 250 мк.: Патроник Іван

3 поперед. збірки	250 мк
з тепер.	250 "
Разом	500 мк

Косів.

по 6000 мк.: Окр. Відділ ВПУ. Косів; по 1000 мк.: Попель Яків, Альсівна Марія, Лівак Тарасів, Ломацький Михайло, Гоцько Михайло; по 720 мк.: Децик Іван; по 500 мк.: Цалинюк Василь, Вовк Гриць, Книгницький Володимир

3 поперед. збірки	15500 мк
з тепер.	13220 "
Разом	28720 мк

Ланцут. Нічого.

3 поперед. збірки 1000 мк

Ліско.

по 1000 мк.: Бровар Теодор, Крупська Марія, Мричко Семен; по 500 мк.: Комарчевський Михайло

3 поперед. збірки	20250 мк
з тепер.	3500 "
Разом	23750 мк

Львів.

по 10000 мк.: Ліщинський Іван; по 2000 мк.: Іжицький Володимир, Бадлюк Михайло; по 1000 мк.: Гайдукевич Олекса, Грицько Павлина, Калитяк Іван, Жизневський Володимир, Орісіківна Марія, Жиховська Францішка, Косівна Анастасія, Жичкевич Евстахій, Пилипець Леонія, Голда Осип, Слоневська Іванна, Чорній Юлія, Кияк Іванна, Старецький Едвард; по 500 мк.: Лотоцька Марія, Стецура Семен, Прудіус Іван, Вахна Марія, Зелена Олімпія, Матвійчук Микола; по 250 мк.: Островська Осипа; по 200 мк.: Романів Василь

3 поперед. збірки	48100 мк
з тепер.	31450 "
Разом	79550 мк

Мостисна.

Дар 50 мк: Степан Байда директов Нар. Торговлі; по 1000 мк: Дебера Іван, Федевич Тимотей, Качмар Григорій, Ясеницька Ірена, Дзюбінська Софія, Ясеницька Володимира, Гмитрасевич Антін; по 750 мк: Возняк Василь; по 500 мк: Федевич Анна, Петлюх Іван, Кинасевич Клявдія, Менцінська Елеонора; по 250 мк: Гумінякова Олена, Гуміняк Іван, Худорович Гнат, Н. Н.

3 поперед. збірки 8525 мк
з тепер. " 6030 "
Разом 19325 мк

Надвірна.

по 1090 мк: Свищук Іван; по 1000 мк: Дідич Василь; по 720 мк: Гаврилюкова Емілія; по 500 мк: Дмитрик Ілля, Покеза Юрко, Герета Марія, Николайчук Катруся, Майковський Роман, Верес Марія; по 250 мк: Пилипак Іван

3 поперед. збірки 7750 мк
з тепер. " 6030 "
Разом 13780 мк

Новий Санч.

по 2000 мк: Попадюк Василь; по 1000 мк: Приймак Михайло

3 поперед. збірки 8000 мк
з тепер. " 3000 "
Разом 11000 мк

Перемисьль.

по 1000 мк: Суровецький Петро; по 720 мк: Суровецька Марія; по 500 мк: Кмітикевич Євгенія, Котис Софія, Левчаківна Осипа, Мейський Михайло, Новаковська Марія, Савчин Марія, Ільницька Марія

3 поперед. збірки 31750 мк
з тепер. " 5220 "
Разом 36970 мк

Перемисьляни.

по 1245 мк: Головач Михайло; по 300 мк: Грушевська Марія

3 поперед. збірки 22000 мк
з тепер. " 1545 "
Разом 23545 мк

Печеніжин.

по 1000 мк: Васкул Михайло; по 500 мк: Галаревичівна Михайла

3 поперед. збірки 5500 мк
з тепер. " 1500 "
Разом 7 00 мк

Підгайці.

по 1000 мк: Романкова Станіслава, Романків Теодор, Сендецька Ірина, Кам'янський Василь, Солодуха Теодор, Філясова Анна, Гречкосій Іван, Задорожний Василь; по 700 мк: Борщівна Марія

3 поперед. збірки 12000 мк
з тепер. " 8700 "
Разом 20700 мк

Рава русьна.

по 1000 мк: Гладюк Степан; по 500 мк: Канцір Марія, Канцір Іван; по 437'20 мк: Луцейко Іван

3 поперед. збірки 11500 мк
з тепер. " 2437 " 20 ф.
Разом 13937 мк 20 ф

Рогатин.

по 1000 мк: Козловська Марія, Білус Іван, Вульчин Іван, Кирилюкова Павліна; по 947 мк: Верес Михайло; по 500 мк: Ромах Микола, Іжакова Петронеля; по 300 мк: Коханівна Анастасія, Боднарівна Вася

3 поперед. збірки 13700 мк
з тепер. " 5747 "
Разом 19447 мк

Рудни.

по 1000 мк: Тарнавська Євгенія, Дацківна Сося; по 500 мк: Кульчицький Зенон, Негребецька Марія; по 250 мк: Загвойський О.

3 поперед. збірки 9000 мк
з тепер. " 3250 "
Разом 12250 мк

Самбір.

Дар 745 мк: Чиж Ілля; по 1000 мк: Скалко Петро, Рибчук Іван

3 поперед. збірки 4000 мк
з тепер. " 2745 "
Разом 6745 мк

Снялат.

по 2000 мк: Рошаківський Осип; по 1000 мк: Литви-

нівна Марія, Лотоцький Михайло, Блажків Микола по 250 мк: Харчук Степан

3 поперед. збірки 3000 мк
з тепер. " 5250 "
Разом 8250 мк

Снятин.

по 1000 мк: Пьотровська Анна, Нагорський Осип, Мигаль Степан; по 600 мк: Дрогомірецький Антін; по 500 мк: Полятинська Ольга, Полятинський Кость; по 250 мк: Москалікова Пананя, Костинюк Стефанія

3 поперед. збірки 28250 мк
з тепер. " 5100 "
Разом 33350 мк

Сокаль.

по 1000 мк: Войтюк Семен, Фуртаківна Марія, Заньківна Володимира, Дзядек Петро, Вибранець Теодор, Шавлюк Іван, Занько А.; по 250 мк: Пиж Льонгін, Яворський Осип

3 поперед. збірки 11250 мк
з тепер. " 7500 "
Разом 18750 мк

Станіславів.

по 1000 мк: Янович Корнелія, Мотюківна Ольга, Івасів Василь, Абрисовська Марія, Ковалівна Ліна, Савюк Лесь, Куцій Матій, Блажкєвич Іванна, Полотнюк Михайлина, Кандюк Наталія, Кандюк Степан, Чепигова Пелягія, Ткачук Корнело, Скопєцівна Ольга; по 650 мк: Самоверський Петро; по 562 мк: Кернякевич Жигмонт; по 500 мк: Савюк Олена, Новодворська Софія, Бачинська Александра, Канцер Дмитро, Сембратович Олена; по 400 мк: Остерманівна Марія, Феданко Олекса; по 250 мк: Самоверська Євгенія, Рудакевич Каміля, Джус Василь, Белейова Лідія, Величко Володимир; по 200 мк: Припхан Юрій, Веберова Михайлина, Ставнича Михайлина

3 поперед. збірки 14950 мк
з тепер. " 20362 "
Разом 35312 мк

Старий Самбір.

по 1000 мк: Горницька Олена, Скоробогата Антоніна, Скоробогата Іванна; по 500 мк: Лавецька Катерина, Тимочко Стефанія, Котелко Дмитро, Котелко Ольга, Чиж Євген, Гринчишин Марія; по 450 мк: Римець Михайло; по 400 мк: Лукашевич Марія; по 300 мк: Янів Петро, Кізіма Олекса; по 250 мк: Городиська Олена; по 200 мк: Хомишин Ірена, Хомишин Ольга, Людкевич Ірена, Цігаш Неля; по 100 мк: Микитова Ольга

3 поперед. збірки 11600 мк
з тепер. " 8600 "
Разом 20200 мк

Стрий.

по 1000 мк: Витковицька Іванна, Окр. Відд. В. П. У. Учителство місто вінця на домовину тов. Чабака; по 750 мк: Чабан Іван; по 666 мк: Дзюбаківна Ольга; по 500 мк: Калуска Софія; по 250 мк: Пасіка Василь, Котовичева Олена; по 200 мк: Хирівська Олена

3 поперед. збірки 44734 мк
з тепер. " 5366 "
Разом 50100 мк

Сянік.

по 1000 мк: Клапоушак Людвик, Боронь Казимира, Добравський Кипріян; по 745 мк: Навроцька Ванда, Навроцький Михайло; по 500 мк: Демкович-Добрянський Іван

3 поперед. збірки 7500 мк
з тепер. " 4990 "
Разом 12490 мк

Сноле.

по 1000 мк: Сімківна Анастасія; по 750 мк: Івасиків Андрій; по 250 мк: Сербин Володимир

3 поперед. збірки 10750 мк
з тепер. " 2000 "
Разом 12750 мк

Теребовля.

по 1000 мк: Пасіка Андрій, Ковальська Анна; по 500 мк: Рошаківський Володислав; по 250 мк: Томків Степан

3 поперед. збірки 10750 мк
з тепер. " 1750 "
Разом 12500 мк

Тернопіль.

по 1000 мк: Івасків Петро, Заболотний Василь, Бердуляківна Наталка, Давидович Микола, Нестерчукова Марія, Бриковичівна Стефанія, Кушнірівна Катря, Сірант Іван; по 500 мк: Оліярник Микола, Нестерчук Григорій, Нестерчук Михайло, Навроцька Кароліна, Залужний Володимир,

Чубатий Володимир, Смаль-Стоцький Андрій; по 250 мк: Гринкевич Теодор, Томасевич Іван

3 попередн. збірки 2000 мк.
з тепер. " 12000 "
Разом 14000 мк.

Товмач.

по 1000 мк: Ровенко Олекса; по 500 мк: Леничівна Софіт, Голейкова Володимира; по 250 мк: Крикевич Іван

3 попередн. збірки 17500 мк.
з тепер. " 2250 "
Разом 19750 мк.

Турна.

по 1000 мк: Жук Василь, Яремкевич Ольга, Васишин Михайло, Великанович Дмитро, Пікас Гриць, Пупко Іван, Сидорак Теодор, Хаджай Володимир; по 720 мк: Басевич Іван; по 500 мк: Тенчівна Ангела, Гурко Теофіл, Гурко Катерина, Козиняківна Параскевія, Комарницький Мирон

3 попередн. збірки 18000 мк.
з тепер. " 11220 "
Разом 29220 мк.

Чесанів.

по 1000 мк: Василькевич Дмитро; по 745 мк: Тучапська Олена, Качковський Степан; по 500 мк: Костик Стефанія, Круцько Микола; по 250 мк: Турко Тонія, Майбівна Наталія

3 попередн. збірки 50300 мк.
з тепер. " 3990 "
Разом 53990 мк.

Чортків.

по 1000 мк: Волощукова Марта, Вербицький Карло, Федорцівна Доміцеля, Мараківна Софія, Росткович Євгенія, Грабар Стефан, Цибульський Іван, Яхницький Василь, Коваль Василь; по 500 мк: Дембіцький Іван, Захарчуківна Іванна, Процюк Осип, Ковбасюк Осип, Марковський Корнило; по 350 мк: Шевчук Олекса

3 попередн. збірки 1500 мк.
з тепер. " 11850 "
Разом 13350 мк.

Яворів.

по 1000 мк: Літинська Марія, Глібовицька Ольга, Молчкова Олена, Харамбурівна Марія; по 500 мк: Молчко Андрій, Фітійна Марія, Кирчизова Осипа, Турянська Вікторія, Безушківна Олена, Дутко Софія, Тишковська Ольга; по 250 мк: Родович Ольга, Макогон Іван, Напурківна Ольга, Пелень Теодор, Подолухова Домініка, Гілевич Осипа, Туранівна Олександра; по 200 мк: Саварин Антін

3 попередн. збірки 15000 мк.
з тепер. " 9450 "
Разом 24450 мк.

Ярослав.

по 2160 мк: Брусак Ілярій; по 1000 мк: Хлібович Юліан; по 500 мк: Галько Карло, Яніш Стефанія, Кичурівна Стефанія, Кичурівна Софія, Дублянцівна Ольга, Дублянцівна Леонія, Кичурівна Марія, Тербенець Олена, Тербенець Дмитро, Махник Зоня; по 200 мк: Чура Михайло

3 попередн. збірки 19500 мк.
з тепер. " 8360 "
Разом 27860 мк.

Радохів.

по 1000 мк: Іваніцький Іван, Клебанова Ірина; по 500 мк: Карилюківна Вікторія, Кохалевич Євгенія, Баран Стефан; по 250 мк: Макітра Гриць, Якимчук Марія, Федина Степан; по 200 мк: Герман Григорій

3 попередн. збірки 25550 мк.
з тепер. " 4450 "
Разом 30000 мк.

Чехи.

по 1000 мк: Балицький Леопольд, Сниклик Денис, Чорномаз Василь; по 450 мк: Турянський Юліан

3 попередн. збірки 1000 мк.
з тепер. " 3450 "
Разом 4450 мк.

Тухля.

1560 мк: Інтерновані учителі в таборі
Разом 1560 мк.

Вплинуло по день 20. червня сего року
1,238.648 мк. 70 ф.

По другому уділові треба сейчас висилати!

ОГОЛОШЕННЯ.**НИТКИ**

найліп. англ. і франц. марки C'ark, Coats і C. B. harlänner; 200 y, 250 y, 500 y, і 1000 y. (y = ярд = 0.914 м.) чорні і білі чч. 30, 36, 40, 50 і 60 тузинами і поод. шпульками; ПАН-ЧОХИ, СУКНА, БАРХАНИ, ПО-

ЛОТНА і н. продає наш склеп на І. пов.: дальше

КОСТЮМИ, ПЛАЩІ, СУКНІ, СПІДНИЧКИ і н.,
— — — вкінці — — —

БІЛЛЯ жіночі, мужеське і н. **ВИКОНУЄ НАША**
РОБІТНЯ СУКОНЬ і **БІЛЛЯ** по уміковиних
цінах від 20 літ істнуюча **ЖІНОЧА СПІЛКА ПРОМИСЛОВА**

„ТРУД“ стоварищення з обмеженою порукою.
ЛЬВІВ, РИНОК ч. 39. (вл. дім.)

Спілкам і купцям опуст. — Висилка на провінцію за від-
повідним задатком.

АМЕРИКАНСЬКІ УЛІІ

системи Ляндстрота, найновішого моделю доста-
вляємо в міру запасів з наших складів

по ціні Мп. 1.500 за штуку.

Краєвий Союз господарських Спілок, Львів, ул.
Зіморовича ч. 20. 1—1

Заклик на часі!

Заклик на часі!

У П Р А В И Ш К І Л І

купуйте на

„НАГОРОДИ ПИЛЬНОСТИ“

слідуючі книжки:

1. Зоряний хлопчина	з 16 обр.	ціна	25 Мп.
2. Максим і Марко	95 "	"	50 "
3. Нечемне вороня	48 "	"	50 "
4. Пригоди Вовка-Неситого	54 "	"	60 "
5. Чорнокнижник з Чорногори	70 "	"	80 "

Замовлення пересилати до Видавництва „Світ Дитини“
Львів, вул. Зіморовича ч. 3.

До кожних 10 книжечок додається 1 книжечка даром.
При більших замовленнях пересилку оплачує видавництво.
Висилається також за посліплатою.

Понад 20 мільонів корон

виплатило до тепер своїм чле-
нам за погорілі будинки й інші
огневі шкоди Т-во взаїмн. обезп.

„ДНІСТЕР“

Львів, вул. Руська ч. 20.

ВИДАВНИЦТВО „БИСТРИЦЯ”

В СТАНИСЛАВОВІ

поруває такі новини:

Прсф. Д-р ЄРУВАЛЕМ ВІЛЬГЕЛЬМ: Психологія, в 14 ілюстр. в тексті, зі вступн. словом автора до українського видання, на гарному папері, в оправі, ціна мп. 300	ДМ. ТРЕТЯК: Понотигорошок, фантастичне оповідання для дітей, в ілюстр. О. Курилеса, ціна мп. 22
А. ЧАЙКОВСЬКИЙ: Малолітний, повість в життєво-маловсестельної шляхти, ціна 100	Вуйно Иван, пригоди зеленої жаби, з ілюстр., ціна . 15
Український Сміх, збірник гумористики і сатири українського письменства, ціна 70	Семя Сидунчинів, оповідання в життєво-маловсестельної шляхти, ціна . 20
О. ШЕВЧУК: Ad Astra, новелі, ціна 30	БОРИС ГРІНЧЕНКО: Коротка історія України, ціна . 20
КЛИМ ПОЛІЩУК: Звуколіричність, поезії, ціна . . 40	ГР. ГЕТЬМАНЕЦЬ: Хто такий Т. Шевченко? ціна . 15
	Т. ШЕВЧЕНКО: Гайдамаки, в поясненнях, ціна . 50
	„ Малий Кобзар, в портретом, ціна . 15

Висилається лише за готівку.

Замовляти на адресу:

ВИДАВНИЦТВО „БИСТРИЦЯ”,

СТАНИСЛАВІВ.

3-8

Найстарша фірма в Галичині основана в 1808 році
відзначена на виставах краєвих і на українській виставі
в Стрию золотими медалями та дипломами

ЛІЯРНЯ ДЗВОНІВ

БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ

В КАЛУШІ і в ПЕРЕМИШЛІ, вул. Красінського ч. 63
(власний дім)

поруває гармонійні здвони різного роду з передвоєнного металю. Приймає розбиті дзвони як також всякі метали до перероблення. Гарантує за чистий звук і розбиття дзвону, а в кожному випадку дозволено заміна коштом фірми.

УВАГА: Цим заявляємо, що з фірмою К. Фельчинського в Тернополі ми не мали і не маємо нічого спільного.

На провінцію не висилали і не висилає
ніяких агентів.

„ВОЛЯ” ВЕЛИКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВНИК

— (48—64 СТ. ДРІВ. ДРУКУ) —

виходить 3-й рік; містить статті, оповідання і вірші найвидатніших українських політиків, публіцистів, белетристів, поетів. Має власних кореспондентів в найбільших центрах Європи і Америки. Завдання „Воли” — боротьба за всіми ворогами ідеї Великої Єдиної. Неподільної України. Хто передплатить „Волю” 1-го червня до кінця року 800 Мп.*) отримає крім півтори тисячі сторінок доброго матеріалу в самім журналі, і ще такі книжки, як безплатну премію (в окремім продажу варті теж коло 800 Мп.

Мод. Ливицький: Шкільні товариші (оповід.); Казенні діти (оповід.); Паки і Паки (поради старого укр. письменника, як краще писати по нашому); К. Хадзопуло: В Темряві (оповід.); Ф. Матушевський: Україна, Польща і Росія (істор. нарис); В. Короленко: Ліс шумить (оповід.); Шарль Ріве: Останній Романов, (вийшло 105 вид. на франц. мові); Н. Каркавіцас: Ловці губок; В. Диканський: Колеги; Е. Чикаленко: Де вихід?

Адрес Редакції:

Österreich, Wien VI, Linke Wienzalle Nr. 40

Гроші можна висилати або рекомандованим листом на імя редакції або на conto редакції „Воля” Wiener Bankverein. В редакції залишилось скільки річників в розкішних оправах за 1919 р. по 500 кор. за піврічник. Пробне число тижневника висилається даром.

*) Для народних учителів знижка на 40%.

УЧИТЕЛЬСЬКЕ СЛОВО

Орган Товариства Взаїмна Поміч українського народного учительства.

ПЕРЕДПЛАТА ВІНОСИТЬ: річно 300 Марок, ЦІНА ЦЬОГО ПРИМІРНИКА 10 Марок.
піврічно 150 Марок, чвертьрічно 75 Марок. у Львові і на провінції

Оголошення: За цілу сторінку 4000 М. за $\frac{1}{2}$ ст. 2000 М., за $\frac{1}{4}$ ст. 1000 М., за $\frac{1}{8}$ ст. 500 М., $\frac{1}{16}$ ст. 250 М.
Оповістки 40 М. від петітової стрічки. — Оголошення 40 марок від петітової стрічки.

Адреса Редакції та Адміністрації: „УЧИТЕЛЬСЬКЕ СЛОВО“, Львів, Осолінських ч. 8. II. поверх.

До наших Читачів.

Редакція Уч. Слова мала замір видати 8—9 число свого часопису в місяці вересні у збільшеному об'ємі. Позаяк Загальні Збори Товариства „Взаїмна Поміч Українського Учительства“ і Товариства: „Взаїмна Поміч Учительська, стоваришення зареєстроване з обмеженою порукою“ у Львові дали багатий матеріал до негайної полагоди, видаємо це число для Вп. Членів Товариства, як економічно-інформаційне. Слідуюче число появиться у свій час, з властивом змістом, в подвійнім об'ємі.

Редакція „Учительського Слова“.

Учительський Дім

Сплата Учительського Дому добігає кінця. Дня 15. вересня маємо і мусимо сплатити останній вексель. Окружні Відділи повинні вплинути на своїх членів, які не зложили ще уділу, щоби негайно прислати в цілости або в ратах, а товариші (ки), які зложили вже уділи повинні негайно вплачувати по другому уділови в цілости або частками.

Тоді, коли Учительський Дім зістане вповні сплачений Т-во буде могло приступити до реалізації учительської бурси, приюту і т. д. Українське учительство протягом кількох місяців здобулося на свій Учительський Дім у Львові, що було мрією Т-ва, коли польське учительство вже другий рік збирає фонди і не може приступити до купна свого дому.

Сила лежить лише в становій організації наколи та організація є на тривких фінансових і матеріальних підвалинах. — Перші підвалини покладено в Учительський Дім. Нині Учительський Дім вартости около шість мільонів є основою матеріального добробуту членів Т-ва і поваги організації на вні.

Тому ще напруження сил, ще по одному уділови — а дім буде дійсно нашим домом.

Кооператив в приміненню у нас.

Велика світова війна зруйнувала людство морально і матеріально. Сьогодні чується розпучливі

кличі всіх працюючих верств: „Праці для хліба, бо гинемо!“.

Читається також, як кожда верства суспільности днесь об'єднується в своїх організаціях, щоби спільними силами успішніше здобувати собі хліб насущний. Такі кличі до об'єднування стрічаємо не лише в краєвій пресі, але також у всіх закордонних часописах. Українське народне учительство в нинішніх відносинах повинно добре розважати своє теперішнє, фінансове положення і вжити негайно всіх заходів, щоби марево голоду не заскочило его нагло.

Товариші (ки), які брали участь в Загальних Зборах Т-ва, вже мали змогу бодай в коротці почути гадку деяких Товаришів в цій пекучій справі і після ухвали Заг. Зборів з дня 12. липня б. р. щоби справу самопомочи розвинути як найширше, Дирекція відновленого Т-ва „Взаїмна Поміч учительська“ стов. зареєстр. з обм. порукою у Львові поширює свою діяльність на основі § 2. статута цього Т-ва, який каже, що цілею Т-ва є сполучити господарські сили своїх членів та піднести їх добробут і господарство користним поміщенням ошадностей і уділюванням позичок при помочи взаїмного кредиту під можливими, найкористнішими услівями, передусім що найважніше, через доставу товарів для своїх членів, перетворювання і продаж витворів своїх членів.

На основі цієї постанови, а саме кінцевих слів, Дирекція Т-ва хоче якраз прийти учительству з помічю в різних напрямках що до матеріального ситування його та захистити перед визиском торговельників при продажі середників, яких учительство потребує найбільше. Щоби цю думку перевести в життя треба більшого капіталу. Т-во „Вз. П. Учит.“, ст. зареєстр. з обм. порукою не має до цього відповідної суми, бо передвоєнні уділи по 10 К представляють таку мінімальну суму, з котрою нічого не вдіє. Висоту уділу підноситься на 1000 Мк з тим, що членам вільно мати більшу скількість уділів.

Супроти цієї догідности є найкраще і найкористніше так для самих членів, як і для Т-ва, — заявляти більшу скількість уділів і на тую вплачувати по змозі найвищі квоти. Члени через те добудуть для себе право до більшої квоти з дивіденди, а Дирекція будде маа спромогу лекше придбати більші зиски, маючи до обороту поваж-

нійший капітал. Хто цю сполуку з'уміє оцінити і пізнати, яка в ній сила, — цей певно не буде відтягатися від сповнення свого обов'язку супроти власної родини і супроти Т-ва. Кождий не тільки, пришле відповідну грошову квоту, але і других наклонить до цього, маючи все на оці, це, що добрий примір і живі слова найбільше вчинити зможуть.

Коли кому недогідно давати готівки на довгий час до обороту в виді уділів, бо єї потребує на якийсь, пізнійший речинець, то нехай дозволить Т-ву користати з неї як щадничі вкладки, від котрої буде міг дістати значно вищі відсотки, чим в інших, фінансових інституціях, або дати Т-ву свою готівку як позичку, за котру одержить високу провізію.

Переводження доставки членам Товарів, закупуваних і магазиновуваних в головнім складі Т-ва у Львові, як: приборів до писання, рисовання, зошитів, книжок, сукна, полотна, обуви і пр. відбувалобися так, що більшими скількостями посилавоби ся потрібні річи, відповідно до пороблених замовлень і зложених задатків через поодиноких членів зі сіл і міст, до повітових, агенційних магазинів, звідки відбиралиби собі члени за попереднім повідомленням їх і за зложенням решти належитости готівкою. Згодом з тих повітових, агенційних магазинів потворилибися повітові зареєстровані кооперативи.

Подробиці цієї чинности означить точно правильник, який по уложенню буде розісланий Відділам Окружним до переглянення і вказання потрібних змін.

По купні Учительського Дому мусимо перевести в життя учительського кооперативу. Однак оно не зависить виключно від праці Дирекції Т-ва, хочби і найбільше інтензивної. Довершення цього діла спочиває головно в руках самих членів, в котрих користи повстати має кооператив. Тому то членам не остає нічо иншого, як взятись негайно до спільної і тревалої праці, щоби діло перевести так, як нинішні обставини цього вимагають.

Дирекція Т-ва В. П. У.

Складайте уділи на Учит. Дім!

Практичне використання меншої готівки.

Вартість польської валюти паде з кождим майже днем. Певна готівка, зложена в минулому році на щадницю або перехована через рік в польських марках в дома, не представляє нині навіть $\frac{1}{5}$ минулорічної вартости. Взагалі кождий палеровий гріш — не говорячи вже про польську марку — тратить з часом на вартости. В наслідок цієї обставини ціни усіх товарів і нерухоностей в польській валюті підносяться з кождим майже місяцем.

І так ціни одних предметів піднеслися 50—100 разів, деяких знов до 500 і більше разів. На пр. ціни львівських камениць: Реальність у Львові при вул. Мулярській ч. 6. коштувала в 1912 р. 150.000 К, нині стоїть ціна 7.000.000 Мк це є 10.000.000 К, отже її ціна в теперішній валюті (не вартість) піднеслася о 66 разів. Ціни люксових

реальностей піднеслися до 75 разів. Ціни рустикального поля зросли о 120—160 разів, инших предметів 200, будівельних матеріалів 300 а золотих монет 350—400 разів.

Є багато наших Товаришів-ок, що мали і мають змогу зложити де який капітал для забезпечення будуччини своєї рідні. Річ в тім, в які предмети (мова лише про нерухоности) льокувати свій капітал, щоби з часом, коли вартість предметів прийде до нормальних цін, зискати можливо найбільшу його вартість. Річ звісна, що по якимсь часі ціни усіх предметів спадатимуть о стільки разів, о скільки они піднеслися нині і піднесуться єще в будуччині. Коли ціни реальностей у Львові піднеслися о 65—75 разів, спадуть 65—75 разів; ціни поля піднеслися о 120—160 разів, спадуть о стільки; ціни золотих монет 350—400, спадуть 350—400 разів — і т. д.

Коли зважити обставину, що в часі 7-літної війни знищено сотки тисяч домів, що зуб часу нищить дальше особливо старші будівлі, що ціни будівельних робітників зросли о 250—300 разів, що через довготривалу війну маліє скількість будівельних фахових робітників, що так тепер, як і в найближшій будучности, нема мови про будівельний рух, що саме Львів лежить в осередку між торговельним Сходом а Заходом, — так зрозуміємо значіння льокації особливо збірних капіталів у львівських реальностях. Менше важні аргументи промовляють за полем. Його скількість і якість та сама, що перед війною, хіба менше робочих рук. Як що унормуються відносини, верне поле до передвоєнної вартости і ціни. То само з иншими предметами.

Природна річ, що кориснішими для народного господарства є льокації капіталу в промислові і торговельні підприємства. В той спосіб збогачується народне майно, побільшується продукція національних дібр. Роблять це меткійші і проворнійші одиниці. Та про названу льокацію иншим разом.

Много з наших Товаришів-ок розпоряджає малою готівкою пр. 5.000 Мп. і вище. Готівка за мала, щоби кождий сам безпосередно міг умістити її в поважну і корисну нерухомисть і забезпечити тій готівці можливо найвищу тревалу вартість.

При організаційному Товаристві „Взаїмна Поміч українського учительства“ відновлено Кредитове Товариство: „Взаїмна Поміч учительська“. §. 2. статута Кредитового Товариства каже: „Цілюю Товариства є: сполучити господарські сили своїх членів та піднести їх добробит і господарство через корисне поміщення ошадностей і уділювання позичок при помочи взаїмного кредиту під можливимо найкориснішими услівями через доставу товарів для своїх членів, перетворювання і продаж витворів своїх членів, через вироблювання улекшень і пільг всілякого рода в потребах господарських своїх членів і т. д.

Управа Кредитового Т-ва постановила отже взяти в свої руки акцію купна реальностей у Львові спільковим способом за готівку, яку достарчать її Товариші-ки протягом серпня. Час не жде, треба уміти використати його, як що не маємо пошитися в дурні. Приміром для нас Учительський Дім. Його ціна подвоїлася, зросла також понад

два рази ціна уділів. Хто зложив пр. 2000 Мп має нині в Учительському Домі понад 4000 Мп. *)

Акція купна учительських реальностей лежить в певних і досвідних руках, кожний складаючий яку-небудь готівку може бути певним корисної її льокації. Висота уділів виносить в місяці серпня 1000 Мп. а скількість їх неограничена. Треба втягати до цієї акції також людей з поза учительських кругів, головню прибувших з Америки, бож Товариству залежить на поспіху в позисканню поважної готівки. Кожний уділовець має право жадати звороту своїх уділів, які Т-во виплатить йому в 15 днях по відповідженню у висоті, яка відповідатиме вартости купленої реальности в хвилі відповідження. По спроданню реальности увесь чистий зиск розділюється між уділовців, що були її власниками. Гроші висилати на адресу кредитового Т-ва „Взаїмна Поміч учительська“ з допискою: „для Спільки власників“.

Тож до діла, не гаяти часу!

Дирекція кредитового Т-ва „Взаїмна поміч учительська“.

Іван Ліщинський, Генрих Коваль,
Володимир Тарновецький.

Про життєву асекурацію.

11. липня ми почислили свої сили і можемо з гордістю ствердити, що обчислення це вийшло під кожним зглядом вдоволяючо. Імпонує числом учасників Краєвий Учительський Зїзд, звеличений присутністю і промовами наших Товаришів з Холмщини, Волині і Підляша, наших політичних діячів та представників найповажніших українських інституцій і організацій, заманіфестував ясно і недвозначно збірну думку народного учительства в справах станових, національних і політичних, а поважний хід нарад, змістові реферати та винесені резолюції дали повний образ нашої діяльности, наших змагань і остаточних цілей. Дотеперішню працю, солідарним виступом і відпорністю проти ворожих затій здобули ми собі не лише в станових колах, але в цілій суспільности признання і пошану, а у ворогів „Рідної Школи“ і нашого народу острах — респект.

Живемо в переломових часах. На наших очах пройшла світова війна із своїми страшними наслідками, забираючи мільйони жертв в людях та руйнуючи матеріально увесь європейський світ. Недавна наша війна, що забрала тисячі наших Товаришів і оставила їх вдовиці та сироти без заосмотрення, спричинила ще більшу руйну нашою краю, виснаженого окупаціями, реквізіціями, пошестями і всякими звірствами. Кілько лише інших Товаришів і Товаришок втратило хліб і остає до сьогодні без посад? І нині ще, коли наша доля ще не порішена, ми не знаємо, що нас чекає, ми не знаємо, як, в якій формі і коли сконсолідуються відносини в нас. Непевна будучність, непевність егзистенції — життя, непевність матеріального забезпечення на найблищий час, це — так би сказати — загальна критерія теперішньої доби. Це все заставляє кожного розумного господаря кож ого доброго батька родини відложити якийсь гріш на чорну годину, щоби на случай якого нещастя, некорисної зміни — мати для себе і своєї родини певне забезпечення. Отже найліпшим способом здобуття

поважнішого капіталу є життєве обезпечення, яке правно і морально примушує кожного обезпеченого рік річно складати на сю ціль якусь наперед означену квоту. Нести гроші до банку чи до шадниці, лише до певної міри заступає асекурацію, бож треба сильної волі, щоби тягом відкладати потрібний гріш, а знов всякі більше і менше поважні причини приневолюють вкладчиків вибрати шадничі вкладки. Се при асекурації недопустиме, що більше — на случай смерті вкладчика одержує його сім'я власне лише те, що він міг заощадити.

Говориться у нас багато, що асекурація се надто дорога льокація капіталу і супроти маловартности та сподіваного спадку валюти річ недоцільна. Отже се балачки ліниво думаючих, або несовісних супроти себе і своєї рідні людей. Як раз тому, що гріш нині безцінний, належить його перенести на обезпечення, бож ніхто не асекурується на рік, чи два, а на десятки літ, а кожний признає, що нинішня економічна криза так довго тревати не може і не буде. І не відповідає дійсности твердження, що асекурація надто багато коштує. Возьмім примір: Трицятьлітний мушина обезпечує себе на 20 літ на 100.000 Мп. Річна премія від сего обезпечення виносить 4.700 Мп. (молодший платить менше, старший дещо більше), будь що будь навіть в нинішніх часах для кожного з нас поважніший капітал. Коли розважимо нинішні побори пересічного учителя, то кожний признати мусить, що се зовсім не велика сума і що і найбідніший річно 4.700 Мп. відложити може. Коли се кому за тяжко, то можна розложити отсю премію на піврічні, чвертьрічні і місячні рати. Менше на місяць 2 кіля мяса, чи одно кілю масла і ціла річна премія за все обезпечення заплачена. Ми вже згадували, що таким чином сповняє кожний Товариш супроти себе, супроти своєї рідні важний обов'язок, який досі не сповнили круги в першій мірі до сего покликані.

Підчеркуємо, що асекуруючись через наше Товариство сповните також великий становий обов'язок. Як відомо уся провізія та умовлена з асекураційним товариством суперпровізія призначена на поліпшення долі вдовиць і сиріт по народних учителях. Початок вже зроблений. Товариш І. Л. обезпечив себе через наше Товариство і ми вже одержали від сего обезпечення на наші цілі 2.500 Мп. Почисліть Панове Товариші, коли лише 10 зголоситься до Асекурації, то на Взаїмну Учительську Поміч припадає 25.000 Мп., а за сто Товаришів чвертьмільона і то в першій році обезпечення. Недавно читали ми в одному українськм часописі, що вдова по народнім учителю з п'ятьма малими дітьми витягає руку по милостиню. Чи не сором нам таке читати, коли ми тим способом так легко, майже несвідомо не одну сирітську сльозу отерти можемо. Ви знаєте, що нам треба грошей і на інші цілі і що їх дуже тяжко роздобути. Вкладки пливуть правда, але вкладки се не те, що сталий дохід з кожного економічного підприємства.

Асекуруючись у нас, асекуруєтесь в своїм українськм Товаристві, що дає тіж самі користи і гваранції, що чужі товариства, а дохід свій обертає під нашою контролею на наші загальні, культурно-гуманітарні цілі.

Зрозумівши вагу і користи обезпечення ми певні, що всі Товариші і Товаришки приступлять до асекурації.

Обезпечуйтесь через наше Товариство, присилайте негайно зголошення. Всяких пояснень уділяє наше Товариство або Відділ Обезпечень Українського Фонду Вдів і Сиріт у Львові, вул. Бляхарська ч. 11-12.

Товариші-ки повинні в інтересі нашого Товариства приєднувати до асекурації через наше Товариство також знайомих людей з поза учительських кругів.

Наколиби хто з Товаришів-ок приєднав до асекурації когось з поза учительських кругів, звольте повідомити про це Управу нашого Товариства для позискання від цієї асекурації провізії і суперпровізії.

Дирекція В. П. У.

КОМУНІВАТИ.

I.

Надзвичайні Загальні Збори делегатів окружних відділів на зїзді відбутім в дни 13. лютого 1921 р. по довгій розвазі вирішили за необхідне купівлю дому і доручили справу цю Дирекції Товариства для переведення в життя.

На превелике здивовання наших сусідів-това-

*) Через зріст ціни уділів, буде Головна Управа змушена в найблищому часі піднести висоту уділів Учительського Дому до 2000 Мп. а то для того, щоби охоронити від кривди тих членів, що давніше зложили свої уділи. Уділ 1000-марковий будуть могли влатити лише ті члени, які не були в зможности зложити до тепер свого уділу або ті, які вже один уділ зложили а хотять мати більше уділів.

ришів, українське народне учительство солідарно поставилось до справи і днес має вже свою хату, є господарем поважної посілости.

Це зрозуміння сили в солідарності і вшанованню авторитету одинокої своєї станової організації, зродило нову гадку, яка виявилась на Загальних Зборах в днях 11. і 12. липня а іменно, основання кооперативу, для обслуг українського народнього учительства.

Як колись сираву купівлі дому, так зараз справу засновання кооперативу, Загальні Збори прийняли одноголосно.

Ходить тепер о це, щоби до діла взятись негайно, бо кожда хвиля це страчений, запропашений гріш.

Дирекція Товариства і Кредитового стоварищення зареєстрованого з обмеженою порукою уже навязала зносини з ріжними фабриками і має надію, що в найкоротшому часі всі Шановні Товариші і Товаришки будуть в змові одержати сукно, полотно, білле і шкільні прибори в як найгарніших якостях і по найнищих цінах.

Пам'ятайте, що гріш теперішній, залишений Вами в калитці на чорний день, це обман тільки.

У Вас він не має і не мати-ме забезпечення своєї номінальної вартости; но коли Ви його (гріш) ульокуєте в своєму власному кооперативі, в товаришах, його вартість з кожним днем ростить-ме.

Пам'ятаймо також і на те, що через збільшення нашого майна учительського, скріплюємо і наше становисько суспільне і наш голос в справах політики.

Отже до діла, бо час не стоїть!

Дирекція Кредитового стоварищення зареє-

строваного з обмеженою порукою, приймає уділи на засновання учительського кооперативу з днем 1. серпня 1921 року.

Хайже не забракне ні одного імени українського учителя (льки), якого би колись нащадки з вдячністю не читали на сторінках нашої історії, як борця, за визволення національне і економічне.

Уділи приймає Товариство в цілости (1000 м), або ратами по пів (500 м) або чверть (250 м) як це передбиджує статут. (На переказових відтинках зазначувати „На кооператив.“).

Дирекція Т-ва Взаїмна Поміч Учителів
стев. зар. з обмеж. пор. у Львові.

Оповістки.

Засідання Надзірної Ради Т-ва Взаїмна Поміч галицьких і буковинських учителів і учительок у Львові, відбудеться дня 7. серпня 1921 р. о год. 10 перед полуднем в комнатах Т-ва.

Дирекція Т-ва В. П. У.

Буськ. Звичайні сходи Окр. Відділу В. П. У. в Буську відбудуться дня 1. серпня ц. р. о 2. год. сполудня в домі читальні „Просвіта“, зі слідуочим денним порядком: 1) відчитання протоколу з послідних сходи; 2) звіт делегатів зі Заг. Зб. у Львові; 3) відчит тов. Калиновича; 4) внески. Всіх Вп. Товаришів (ок) проситья о численну участь. — Виділ.

Товмач. Звичайні сходи товмачького Окр. Відділу В. П. У. відбудуться дня 1. серпня ц. р. о 3. год. сполудня в домівці „Народного Дому“ в Тисьмениці. Всіх Товаришів (ок), а головн з тисьменецького судового округа, проситья явитись безумовно на цих сходи. — Виділ.

Найстарша фірма в Галичині основана в 1808 р. відзначена на виставах краєвих і на українській виставі в Стрию золотими медалями та дипломами

ЛІЯРНЯ ДЗВОНІВ БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ

в КАЛУШІ і в ПЕРЕМІШЛІ, вул. Красінського ч. 63
(власний дім)

поручає гармонійні двзони ріжкого роду з передвоєного металю. Приймає розбиті двзони, як також всякі металі до перероблення. Гарантує за чистий звук і розбиття двзону, а в кождому випадку доволена заміна коштом фірми.

УВАГА: Цим заявляємо, що в фірмою К. Фельчинського в Тернополі ми не мали і не маємо нічого спільного.

УЧИТЕЛЬСЬКЕ СЛОВО

Орган Товариства Взаїмна Поміч українського народнього учительства.

ПЕРЕДПЛАТА ВІНОСИТЬ: річно 360 Марок,
піврічно 180 Марок, чвертьрічно 90 Марок.

ЦІНА ПРИМІРНИКА **30** Марок.
у Львові і на провінції

Оголошення: За цілу сторінку 5000 М. за $\frac{1}{2}$ ст. 2500 М., за $\frac{1}{4}$ ст. 1300 М., за $\frac{1}{8}$ ст. 700 М., $\frac{1}{16}$ ст. 350 М.
Оповістки 50 М. від петітової стрічки. — Оголошення 50 марок від петітової стрічки.

Адреса Редакції та Адміністрації: „УЧИТЕЛЬСЬКЕ СЛОВО“, Львів, Осолінських ч. 8. II. поверх.

Загальні Збори

Товариства Взаїмна Поміч українського учительства у Львові.

Дня 11. і 12. липня 1921 р. простора саля Народнього Дому у Львові виповнилася делегатами і членами Окружних Відділів Т-ва ВПУ цілого краю. На зїзд явилось до 500 делегатів і членів з найдальших закутин Східної Галичини, з Лемківщини, делегати освітніх і економічних організацій, гості з Волині, Холмщини, представник соборної України, не бракло навіть представника свободної Америки, який перебуваючи випадково у Львові, вважав своїм обов'язком зложити учительству привіт від братів зза океану.

В склад президії зборів увійшли т. І. Стронський як голова, І Білінський, І. Ліщинський і Г. Коваль. На секретарів покликано т. Капустієву і т. В. Полянського.

Т. голова Стронський в короткій промові згадав померших членів, спомянув товаришів, що й досі караються по різних тюрмах та таборах, зокрема привітав делегатів з Волині й Холмщини, від яких досі ділили нас державні кордони, а яких доля зараз злучила вправді з нами — але не у своїй хаті.

По промові т. Стронського слідував довгий ряд привітів.

Від імени головного віділу тов. „Просвіти“ вів збори радн. Кивелюк, віддаючи учительству дяку за його дотеперішну участь у організації читалень „Просвіти“ і взивав до співпраці на далі. Від імени культурно-освітньої комісії УСДП. зложив привіт голова її др. І. Свенціцький, вказуючи, що війна відірвала все людство від теперішнього світогляду і воно стануло тепер на порозі нового життя. Працівники рук і працівники ума, в першій мірі учителі повинні зійтись тут в праці над створенням цього нового свободного життя з новими свободними людьми.

Як голова Українського Педагогічного Товариства і голова Ради Краєвого Союзу Ревізійного складав привіт дир. А. Гладищовський, від тов. Учительська Громада і Ставропільського Інституту дир. Громницький. Привіти зложили представники трох політичних партій. Від Головної Ради УСДП. і всіх партійних установ І. Квасниця, від Народнього Комітету і його преси ред. М. Струтинський, від радикальної партії др. Лисий.

Бурею оплесків витані складали привіти делегати Волині, гром Олена Соколовська від тов. „Просвіта“ в Ковлі, гром. Грановська з Острога, від імени безробітного учительства ковельського повіту тов. Марко Луцкевич, який теплими словами згадав українських учителів Галичан, що перші поспішили на Волинь нести тут зерно рідної культури. Грімкими оплесками витана, складала привіт від краєвого тов. Охорони дітей і опіки над молодістю гром. К. Малицька, радісно витаний промовляв о. Бодник від українських горожан свободної Америки.

Від імени тов. „Дністер“ і „Карпаті“ передав привіт др. С. Федак, від У. Г. Комітету гром. В. Целевич, від тов. „Сільський Господар“ гром. Холєвчук, від української соціалістичної молодіжі тов. Крілик, від Українського Студентського Союзу гром. Чиж. Від Комітету збігців Наддніпрянщини складав привіт др. Варчук.

Наконець відчитано привіти, письма і телеграми.

Телеграми:

I. Витаємо Загальні Збори хвального Товариства бажаючи успіхів в праці. Рівенська Просвіта.

II. Бажаємо успіхів в нарадах, ми духом з Вами! Гурток учительства Йосифів на Волині.

III. Не маючи ще станової організації не можемо вислати делегата, однак бажаємо Вам успіхів в праці над нашим шкільництвом і щоби ухвали на учительським зїзді причинилися до піднесення освіти на рідній ниві. Українське учительство в пружанським повіті на Поліссю.

IV. Товариство Просвіта в Старо-Княжому українському місті Володимирі шле учительству Галичини — Пемонту України свій товариський привіт. Бажаємо успіху в тій нелегкій праці на добро нашого поневоленого народу.

Хай живе вільна школа в незалежній соборній Україні! (Підписи Управи Просвіти).

(Від українського учительства на закарпатській Україні).

V. Ми сліди́мо пильно за всіма проявами життя нашої станової організації. Ми бачимо як молот у Ваших руках переміняється в страшний таран, від якого вже не відломки падають, а ціли скали др жать, хитаються... і недовгий вже час,

коли вони впадуть. Нам жаль що не є з Вами, що не помагаємо Вам в праці.

Але Ви єдні, Ви сильні, Ви розвалите скалу. Пересилаємо ширий привіт всьому зорганізованому учительству. — А. Домбровський

VI. Подібне письмо наспіло від українського учительства військових таборів на Чехах.

По привітах т. Власійчук відчитав правильник Заг. Зборів який прийнято, відтак переведено вибір комісії внесень.

Організаційний звіт з діяльності Головної Управи Товариства виголосив директор Т-ва т. Іван Ліщинський.

Якраз рік тому 2. липня м. р. відбулися Загальні Збори нашого Товариства. Збори не були численні з причини польсько більшовицької війни. На цих Зборах викинули різні вказівки, якими Управа Т-ва покористувалася в минулому адміністративному році. Щоби можна як слід оцінити діяльність Головної Управи і Відділів, треба взяти під увагу обставини, що сприяли і перешкаджали розвою Т-ва.

Обставиною, що сприяла дуже розвою Т-ва, це режим польської влади від мая 1919 р. по нинішній день. Сумної пам'яті розпорядок Шкільної Краєвої Ради з дня 31. мая 1919 р., ч. 143/пр., що позбавив українське учительство належних йому прав, служби, платні і шкільного мешкання; того рода розпорядки інших цивільних і військових властей довели українське учительство до свідомости ваги своєї організації. Учительство шукало способів самооборони, вступало громадно в члени своєї організації, повинувалося всім приказам Головної Управи, котра довела розвій організації до цього блискучого стану, в якому нині знаходиться.

Обставини, що перешкаджали розвою Товариства, були такі:

- 1) брак відповідних до праці в організації людей так у Львові, як і в повітових містах;
- 2) спадок вартости польської валюти;
- 3) заборона скликування Загальних Зборів Окружних Відділів політичними властями і державною поліцією;
- 4) польсько-більшовицька війна, що унеможливила зносини Головної Управи з членами Т-ва многих повітів Східної Галичини;
- 5) реквізіція льокалю Головної Управи польськими військовими організаціями 20. липня м. р., чим позбавлено Управу Т-ва до нині можности ужитковання бісрових уладжень;
- 6) часті зміни в складі канцелярійного персоналу з причин вичислених ad 1) і ad 2).
- 7) загальне різнорodne оподаткування на родного учительства на народні ціли.

Діяльність Товариства велася:

I. В Секції Правної Оборони.

Проскрипційним об'єктом Шкільної Краєвої Ради з 31. мая 1919 р. позбавлено українське учительство служби, платні і шкільного мешкання. Зарядженням політичних і військових властей позбавлено українське учительство всякої особистої свободи.

Секція Правної Оборони старалася усіми можливими способами усунути і об'єктувати шкідливі постанови, впливаючі з повищих заряджень названих властей і уділяти покривдженному учитель-

ству можливо найбільшій моральній і матеріальній допомозі. Управа Товариства висилала раз у раз Президії Шкільної Краєвої Ради, званої тепер Кураторії і Президії Намісництва меморіали, реферати зі збірками фактів і поодинокі представлення. Делегати Товариства інтерв'ювали тягом у поодиноких референтів Шкільної Краєвої Ради — тепер Кураторії, Намісництва і у повітових властей. Два рази була делегація Товариства у польського міністра освіти п. Ратая в часі його побуту у Львові. Поміщувало в українській щоденній пресі яркі факти шиканування і переслідування українського учительства. При цій нагоді подякував референт іменем Гол. Управи редакціям обох щоденників, які завжди з найбільшою охотою поміщували всі статті і дописи про учительські справи і вівзав все українське учительство поперти усіми способами укр. щоденну пресу. Мимо усіх цих заходів Краєва Шкільна Влада не відкликала названого в горі об'єкту з усіма його треваючими до нині постановами, а трактувала справи українського учительства індивідуально. Дальше згадав референт, що ще много українських учителів-льок, навіть реабілітованих, знаходяться без служби і платні, що не виплачено нікому залеглої платні, що не покликані до служби ні одного шкільного інспектора-Українця, згадав про перенесення на Мазури, про впливання шкільних властей на безробітне учительство і кандидатів учительського звання старатися о посади в Конгресівці, про великі надужиття шкільних освітових і-спекторів, про ролю державної поліції і польських пародових організацій в розслідуванні справ українського учительства, про поведіння польського учительства супроти українського особливо при виборі делегатів до Шкільних повітових Рад ітп. Референт піддав острій критиці поступок теперішньої Кураторії, котра місто самій полагодити непорішені справи українського учительства, віддала їх якийсь міжм'їн стерильній комісії, де ці справи до нині застрягли. Головна Управа уділяла пошкодованому учительству зворотні і беззворотні підмоги і виробляла такі підмоги в різних українських інституціях. Для заперестовання проти згаданих негідних актів теперішних властей скликала була Головна Управа краєвий з'їзд відпоручників українського учительства на день 13. лютого ц. р.

Управа Товариства оставала в контакті з конфінованими, в'язненими, інтернованими і полоненими учителями, давала їм моральну і матеріальну поміч і робила різнородні заходи для їх звільнення. Також навязувала зносини з учительством на еміграції.

Так отже уживала Управа Товариства всіх можливих заходів і способів, щоби допомогти покривдженному учительству. яке в трагічну хвилю нашого народу позбавлено за неповнення провини всіх прав, навіть особистої свободи.

II. Організаційна робота Головної Управи проявлялася головнo у віднові і поширенні діяльності у всіх можливих напрямках в Окружних Відділах. Відновлено в минулому році адм. 34 окр. Відділів, в останнім тижні мали відновити роботу 3 Окр. Відділи а основано 1: разом з попередньо існуючими розвивається 48 Окр. Відділів. Невідновлено через заборону політичних властей 4 Відділи. На Загальні Збори і сходини многих окр. Відділів виїздив делегат Головної Управи. Управа

навязувала зносини з учительством Волині, Холмщини, Прикарпатської України а також з учительством на еміграції в Чехо Словаччині. Всякі непорозуміння між членами Т-ва залагоджувано дорогою мирових судів. Управа старалася позискати до Т-ва кандидатів-ок учительського звання, щоби їх відповідно виховати до організаційної і громадянської роботи. Вони покористовуються усіми членськими правами з тим, що членські обов'язки сповнятимуть по прийняттю їх до служби і позисканню платні.

Велику увагу звертала Головна Управа на громадянську працю своїх членів. На Загальних Зборах Окружних Відділів ставили усі члени домгання до Головної Управи Товариства заняття ясне становище до гуртка українських угодівців з під стягу „Рідний Край“ і „Обноза“, котрі ведуть завзяту кампанію проти української інтелігенції взагалі. Уся польська преса повторяє нісенітницю, подані за „Рідним Краєм“, що українська інтелігенція зненавиджена українськими масами, що українське селянство є за теперішньою владою, проти котрої виступає лише горстка мальконтентів, що хотять добитися високих становищ і т. д. Живучи в гущі народніх мас, є українське учительство в рною відбиткою їх настрою. Слід нам отже нині сказати українському громадянству, що думає і як задивляється на наш теперішній національно-суспільний та державно політичний провід українське учительство і ті маси, серед яких воно працює. Нинішній так поважний зїзд українського учительства цілого краю мусить сказати в цій справі своє слово. (Одноголосно ухвалено сконфісковану резолюцію, яка п'ятнує роботу „Рідного Краю“ і „Обнови“.

Розуміючи вагу своєї станової преси, звертала Головна Управа багато уваги на видавництво „Учительське Слово“, мимо величезних коштів, які покривано з передплат заледви в одній п'ятій часті. Спосіб редагування цієї учительської прибуни змінювано відповідно до хвилі.

Тому, що в цім часописі годі було помішувати статті на педагогічні теми, постановила Управа Товариства видавати з області виховання поважні твори чужих і своїх авторів

Одним з найважніших sukcesів Товариства являється набуття Учительського Дому у Львові.

Тепер „Взаїмна поміч“ мусить поширити свою працю і на економічне поле і в тому напрямі намічається створення учительського кооперативу.

Потішаючим є факт, що українське народне учительство зрозуміло вагу і значіння своєї станової організації, чого дало доказ численною участю в зїзді.

Зібране на зїзді учительство мусить задокументувати далі, що оно йде в одній лаві з усім українським народом, що став відрухово до будівництва своєї держави. Мусить запротестувати рішучо проти переслідування української школи на Волині, Холмщині і на Підляшшу і одночасно піддержувати всі культурні змагання тамошнього населення і учительства. Учительство мусить зайняти також становище супроти галицької шкільної влади.

По рефераті ухвалено слідуєчі резолюції:

В правно-службових і національно-політичних справах.

По 25 місяцях існування сумної пам'яті обіжника галицької Шкільної Краєвої Ради з дня 31.

мая 1919 р. ч. 143|пр. всі постанови його, руйнуючі матеріально і морально українське народне учительство, існують без зміни далі, чим Шкільна Краєва Рада, звана тепер Кураторія львівського шкільного округу дає доказ, що не думає зовсім змінити свійого непримиримого становища супроти українського учительства.

Домагання організації українського учительства, порушені в резолюціях 5 меморіалів і вісьмох рефератів, вручених Президії Шкільної Краєвої Ради, тепер Кураторії, які зміряли до видання нею заряджень, що усунулиби надужиття, впливаючі з факту існування названого розпорядку, не принесли позитивних наслідків. Мимо дуже численних інтервенцій представників українського учительства в президії і у поодиноких референтів Кураторії, мимо звиж тисяча писемних представлень Головної Управи організації українського учительства, висланих Президії Шкільної Краєвої Ради, тепер Кураторії

а) остається ще багато українських учителів (льок), навіть регабілітованих без служби і платні;

б) не виплачено нікому залеглої платні;

в) виплачується платню прийнятому до служби учительству не від дня зголошення, але від дня одержання псади, надання якої проволікається в безконечність;

г) не покликується до служби управителів більшеклясових шкіл;

д) не покликано до служби у Східній Галичині ні одного шкільного інспектора України, а віддані тим чином українське учительство під догляд найбільше ворожих елементів;

е) шиканується регабілітоване учительство масовим переносенням на посади у віддалені повіті;

є) поперендшено учителів (льок) української народности, які маючи виділові іспити, працювали при міських більшеклясових школах, до сільських шкіл на посади помічних сил;

ж) не приймається з правила до учительської служби кандидатів (ток) учительського звання української народности;

з) не виплачується вдовам і сиротам по українських учителях підмог і емеритур;

(Тут один уступ сконфіскований).

З огляду на повищий стан справи, Зїзд взиває цілу українську суспільність зайнятися долею українського учительства, без якого будова ріднього українського шкільництва станеться неможливою.

В справах українського учительства Волині, Холмщини і Буковини.

Зїзд українського учительства засилає привіт українському народньому учительству Волині, Холмщини, Полісся і Буковини в його боротьбі за права українського народу.

Становище українського учительства до теперішнього національного проводу.

Зїзд українського народнього учительства, репрезентуючи ціле українське учительство всього краю, заявляє торжественно українському громадянству, що (skonфіковано) і всіми духовими і матеріальними засобами попірати-ме усі національ-

но-суспільні (skonфіковано) і змагання нашого теперішнього народного проводу.

В справі учительської, шкільної та громадської праці.

Зїзд українського народного учительства звиває все українське учительство:

- а) виконувати ревно і совісно всі учительські обовязки;
- б) відновляти по можности вести місцеві освітні економічні товариства;
- в) спрямувати молодіж до різних шкіл;
- г) брати якнайбільшу участь в основуванні і удержанню приватних шкіл і курсів;
- г) поборювати всіми способами неграмотність нашого народу;
- д) затіснювати і зміцнювати звязки українського учительства з народними масами через як найпильнішу і як найінтензивнішу працю серед наших мас на всіх областях життя.

В станово-організаційних справах.

Зїзд українського народного учительства звиває все українське учительство:

- а) вступити в члени Товариства „Взаїмна Поміч українського учительства“ та виконувати точно всі членські обовязки, а то під загрозою відмови всякої помочі і витягнення відповідних мір консеквенції в будучині;
- б) поширити діяльність Окружного Відділу в усіх можливих напрямках для можливо найбільшого придбання членам своєї організації, як духової, так і моральної і матеріальної користи;
- в) в ім'я станової солідарности, памятаючи про змінливість і кпини судьби долі, заопікуватися позбавленими служби і платні товаришами (ками) і родинами по померших і несприятливих в краю товаришів;
- г) піддержати всіми силами морально і матеріально свій єдиний орган, єдиному трибуну українського учительства: „Учительське Слово“;
- г) виконувати не тільки, точно і солідно всі поклики, візови, прикази і взагалі зарядження Головної Управи Товариства, помішувані в учительському органі, як також переслані в якій-небудь формі Окружним Відділам і поодиноким членам.

В справах українського народного шкільництва в Галичині.

Зїзд відпоручників українського учительства стверджує повний занепад українського шкільництва. Українське населення позбавлене всякого впливу на своє шкільництво, як в Шкільній Краєвій Раді, званій тепер Кураторією, так і в повітових і громадських радах. Не привертається шкільної науки в українських місцевостях, хоч обставини зовсім на це дозволяють. В українських школах, а майже чисто українських місцевостях, впроваджується польську викладну мову. Зanedбується цілковито українські школи редуцією українських сил, як також браком вивінування. Приділюється масово до українських шкіл учительські сили польської народности, часто безпотрібної кваліфікації, як по селах, так і по містах.

В справі українського шкільництва Волині, Холмщини і Полісся.

Зїзд українського народного учительства протестує:

проти політики польського уряду (та й цілої суспільности) на Холмщині де й по цей час — не вважаючи на оголошення конституції з 17. березня 1921 року — нема ні одної народної української школи навіть приватної;

проти поведінки тогож польського уряду на Волині, Підляшу та Поліссю, де шкільництво доведене до повного занепаду, де існуючі ще з часів австро-німецької окупації українські народні школи — знесено польською владою, де спроби відновлення шкільництва натрапляють на великі перешкоди;

проти нічим невинуваченого закривання приватних шкіл на Волині, та накидування українським приватним школам вчителів Поляків;

проти недопущення польським урядом до заснування на тих землях культурно-освітніх організацій.

Всі наведені резолюції ухвалено одноголосно.

По організаційнім звіті наступив другий реферат дир. Т-ва т. Генриха Ковалю, касовий звіт і білянс за рік 1914, 1915, 1916, 1917, 1918, 1919, 1920 і 1921 до 30 червня. Референт представив всі жерела доходів Т-ва. Щоби Т-во вело свою розгонову діяльність потрібні є фонди. До війни єдиним жерелом фондів Т-ва були членські вкладки. Під-теперішню пору коли вартість валют хитається з кожним днем, коли адміністраційні видатки Т-ва виносять на десятки тисяч на місяць, крім членських вкладок треба оглянутися за іншими жерелами доходу.

Білянс за 1914—1919 рік зладжено після касового денника т. М. Мороза дир. Т-ва. Прочі книги підчас російсько-австр. війни і після кількох разів ревізій польськими військами зістали пошкоджені. Рік 1919 замкнено з готівкою в касі 73.50 Мм. Т-во відновлено якраз з початком 1920 р. без ніяких фондів, в часі коли сотки наших товаришів (ок) осталося без служби і платні. Ясно всім стане, коли звернеться увагу на ті перші хвили — на труднощі, які тодішня управа Т-ва приневолена була побороти.

Видавництво „Учительського Слова“, уділювання підмог безробітному учительству вичерпували всі фонди, які складали т-ші (ки) у виді членських вкладок, передплати „Учительського Слова“ і жертв на допоміговий фонд.

В 1921 році, коли більшу частину прийняли до служби, Дирекція Т-ва по уділенню єї мандату Надзвичайними загальними зборами д. 13. лютого б. р. приступила до купна „Учительського Дому“. По розісланню відозв до членів Товариства в тій справі, зачали напливати уділи по 1000 Мп. Дім куплено за 2¹/₂ міль. мп. Нині вартість його виносить 6¹/₂ міль. мп. Півтора міль. марок затягнуто як векселеві позички, яке т-во в найкоротшім часі мусить сплатити. Уділи пливають, так що є надія, що Учит. Дім в найкоротшому часі зістане сплачений.

Зіставлення касове за рік 1914 по кінець 30. червня 1921 р. референт представив в слідуєчих цифрах:

П р и х о д и:		Мп.	Р о з х о д и:		Мп.
1. Сальдо готівки з 1919 р.		73·52	1. Зворот членських вкладок		7·—
2. Вписове		795·40	2. Зворотні підмоги		150.670·90
3. Членські вкладки		187.938·65	3. Беззворотні підмоги		22.574·50
4. Зворот підмог		37.491·—	4. Адміністрація Т-ва		209.376·16
5. Жертви на допом. фонд		115.109·50	5. Секції пр. оборони		73.783·80
6. На фонд вдів і сиріт по нар. учит.		45.008·—	6. Видатки Надзірної Рєди Т-ва		4.565·34
7. На адміністрацію Т-ва		10.483·—	7. делегатів		1.700·—
8. " " Секції пр. обор.		27.392·—	8. Учительське Слово		110.057·23
9. Учительське Слово		169.126·05	9. Видавництво		89.688·67
10. Видавництво		90.664·30	10. Грошові льокації		287.008·15
11. Зреалізовані грошові льокації		276.122·05	11. Учительській Дім		3.059.609·01
12. Відсотки від льокацій		33·95	12. Сплата векслів		55.00·—
13. Учительський Дім		3.113.978·85	13. Ріжні		21.069·50
14. Векслеві пожички		70.000·—	14. Сальдо (готівка в касі)		88.306·07
15. Неозначені звороти		9.807·—			
16. Ріжні		19.393·06			
Разом		4.173.416·33	Разом		4.173.416·33

Загальний касовий оборот від 1. січня 1920 р. по 30. червня 1921 р. 8,257.453 07

Касове зіставлення Учительського Дому.

П р и х о д и:		Мп.	Р о з х о д и:		Мп.
1. Уділи до 1914 р.		8.188·35	1. Контракт (купно дому)		2.100.836·06
2. Уділи до 30. VI. 1921 р.		1.268.738·—	2. Сплата позичок		830.000·—
3. Жертви		2.082·50	3. Відсотки від позичок		118.450·—
4. Чинш		2.760·—	4. Адм. Учит. Дому		2.017·50
5. Зворот коштів адм.		10·—	5. Порторія, відозви		7.805·45
6. Позички		1.830.000·—	6. Уділ Т-ва Дністер		500·—
7. Зворот відсоткв		2.200·—	7. Сальдо (готівка)		54.369·84
Разом		3.113.978·85	Разом		3.113.978·85

Білянс Учительського Дому.

А к т и в а:		Мп.	П а с и в а:		Мп.
1. Готівка в касі		54.369·84	1. Уліли		1.276.926·35
2. Учительський Дім		2.717.229·35	2. Трати (векслі)		1.000.000·—
3. Уділ (Дністер)		500·—	3. Вірителі		495.172·84
Разом		2.772.099·19	Разом		2.772.099·19

Кінцевий маєтковий стан Т-ва ВПУ. з дня 30. VI. 1921.

С т а н ч и н н и й:		Мп.	С т а н д о в ж н и й:		Мп.
1. Готівка в касі		88.306·07	1. Уділи		1.277.661·35
2. Грошові льокації		4.692·13	2. Резервовий фонд		795·40
3. Вартісні папери		3.900·—	3. Допомоговий фонд		92.573·60
4. Педагогічні твори		100.519·50	4. Фонд вдів і сиріт		45.008·—
5. Движимости			5. Трати (векслі)		1.015.000·—
6. Недвижимости		2.717.229·35	6. Депозити		4.400·—
7. Довжники		123.609·25	7. Гіпотечні довги		45.427·—
8. Уділи		500·—	8. Вірителі		449.745·—
Разом		3.038.756·30	Разом		2.930.610·35

З і с т а в л е н н я:		Мп.
Стан чинний		3.038.756·30
" довжний		2.930.610·35
Чисте майно Т-ва		108.145·95

Після вище згаданих зіставлень бачимо, що найпекучішою справою є як найскорша сплата векселевих позичок зятягнених на тяжких умовах. Відсотки від цих позичок виносять десятки тисяч Мп.

Коли Учительський Дім зістане вповні сплачений Управа Т-ва приступить до реалізації учительської бурси і учительського приюту. На заснування учительської бурси і учительського приюту треба буде більше фондів. В найблищому часі Управа Т-ва задумує повести об'єднання всього українського учительства в учительським кооперативі. На це треба більших фондів, які дорогою уділів повиннося добути. По переведенню в життя учительського кооперативу творити будуться по Окружних Відділах кооперативні агенції. Кооператив зв'яже всі шари учительства на економічному полі. Від ухвали Загальних зборів залежить заснування учительського кооперативу.

Після свого реферату поставив дир. Т-ва т. Генрик Коваль слідуючі резолюції, які збори одноголосно прийняли:

1) Щоби сплатити як найскорше довги учительського дому, Загальні збори взивають українське учительство, яке не зложило ще уділів, до як найскоршого їх сплатення, як також складання по другому уділові в цілости або ратами,

2) взивають всіх членів т-ва до плачення членських вкладок, передплат „Учительського Слова“ і безумовно скорого звороту зворотних підмог,

3) одобрюють рішення Надзірної Ради т-ва В. П. У. в справі підвищення членської вкладки з 20 мп. на 50 мп.

4) взивають все українське учительство приступити з уділами до заснування учительського кооперативу, як середника двигнення матеріального положення членів Т-ва,

5) дають повноважність Надзірній Раді т-ва В. П. У. до евентуального підвищення місячних вкладок з 50 марок до 100.

По обох рефератах голова зборів уділив голосу речникови контрольної комісії зложеної з т-шів Івана Бурчака, Ілї Молодівця і Михайла Яворського. Тов. Мих. Яворський заявляє, що ведення касових книг є дуже старання і точне. По переведенню точної перевірки ставляє іменем контрольної комісії внесення на уділення абсолютної зложення подяки Управі т-ва, як також урядничому персоналові т-ва за труд і працю. Внесення контрольної комісії загальні збори по переведеній дискусії одноголосно прийняли.

В дискусії над обома рефератами забирали голос поодинокі члени і делегати Окр. Відділів. Т-шка Богачевська ставляє домагання, щоби на будуче звіти з діяльності Т-ва видрукувати перед Загальними зборами і подати членам до відома. Т. Курдидик ставиться прихильно до заснування учит. кооперативу і бажає, щоби як найскорше заснувати учительську бурсу. Т. Ковальський говорив про організацію по повітам, т. Колонницький про учительський дім, т. Саварин про правно-службові відносини укр. учительства, т. Зубрей в справі організації по повітам, Учительського Слова, громадянської праці укр. учительства серед народа. Крім вище згаданих забирали ще голос: т-ші Менцінський, Самоверський, Микитюк, Повх, Луцкевич, Р. Ба-

чинський, Гринкевич, Посипанко, Борачок, Герман, П. Мисецький, Кобак і Я. Мацюк. По переведенню дискусії і ухваленню резолюції наступає з черги вибір чотирох членів Надзірної Ради на місце вильосованих М. Мороза, Ол. Ріпльової, Ст. Пашкевич і Д. Стельмаха. Вибрана комісія-матка зложена з тов. Микитюка, Скаленого, Рибчука і Малицького предложила слідуючих членів до Надзірної Ради, яких Загальні збори одноголосно вибрали: Миколу Ковальчука з Станиславова, Василя Беня, Миколу Матвійчука і Михайла Таранька зі Львова.

На другий день (12, липня) відбувся реферат дир. Т-ва т. Івана Ліщинського „Українська школа під теперішню пору“. Референт зазначає, що українська суспільність досі є тої думки, що українську школу і її прав має боронити виключно народний учитель. Оборону української школи повинна взяти в свої руки ціла українська суспільність і культурно-просвітні товариства як У. П. Т. і Просвіта. У. П. Т. цілу свою увагу звернуло лише на приватне шкільництво. В повітових шкільних радах і в начальній шк. магістратурі нема наших людей. Про долю нашого шкільництва рішають чужі чинники, українське учительство апелює до всієї суспільности, щоби з огляду на катастрофальне положення шкільництва взялась до активної праці ратувати з занепаду українське шкільництво, а саме організування приватних шкіл.

По рефераті перше слово забирає проф. М. Галушинський і стверджує, що клич „Рідна Школа“ лунає по цілім краю. Учитель мусить змінити через душу дитини, душу суспільности. Ниніша школа, це пародія школи. Нова школа поставить на першому місці справу виховання, де дитина є тайною творення. Над рефератом забирали ще голос гром. Ваврисевич дир. київської гімназії, М. Луцкевич про шкільництво на Волині, Батюк в справі шкільництва на Лемківщині і прочі. Додатково ухвалено слідуючі резолюції:

Українське народне учительство зібране на Загальних зборах Т-ва В. П. У. взиває відповідні чинники негайно приступити до підготовки:

а) зорганізування українського національного шкільництва всіх родів і систем від народних шкіл до університету і інших вищих шкіл включно,

б) організації окремої української шкільної адміністрації до краєвої шкільної Ради включно.

Ухвалені резолюції і внески членів:

1) Збори ухвалюють виготовлення головною управою окремого статута Учительського Дому і розіслання його членам до розглянення.

2) Зїзд українського учительства взиває все українське учительство взяти виховання і навчання молодого покоління ціпко в свої руки, не допускаючи чужих, шкідливих впливів на наше молоде покоління,

3) Загальні збори українського учительства взивають головну управу звернути я до організації румунського учительства, щоби вона вплинула на своє правительство заперестання переслідування укр. учительства і шкільництва.

4) Зїзд взиває головну управу т-ва, щоби звернулася до теперішньої Кураторії шк. льв. окр.,

щоби узнали всі патенти кваліфікаційні і свідоцтва зрілості видані за влади З. У. Н. Р.

5) Зїзд взиває все українське учительство до складання $\frac{1}{2}\%$ місячної платні на безробітних учителів,

6) ухвалює, щоби секція пр. оборони ВПУ. поробила старання в Кураторії шк. льв. окр. в справі почислення літ служби, степенів, як також виплату залеглих платень.

7) Зїзд ухвалює, що Учительський Дім є власністю Т-ва В. П. У. як куплений уділами членів, які належить уважати як зворотні позички,

8) виготовити правильник для діловодства Окружних Відділів.

Деякі внесення і домагання передано до розглянення головній управі.

Іменем Головної управи Т-ва ВПУ. і Дирекції Т-ва пращає зїзд директор т-ва т. Іван Ліщинський і констатує, що Учительський Зїзд своєю чисельністю і річевою дискусією дає повну заперу, що ухвалені резолюції головна управа разом з своїми членами переведе в життя і що свідомість організаційна пошириться не лише на галицькій землі, але і межі т-шами (ками) Холму, Волиня, Полісся і Підляся.

Зїзд покінчено відспіванням „Ще не вмерла України“.

Першого дня Учительського Зїзду (11. липня) о 8 год. веч. відбулася театральна вистава в сали Лисенка „Базар“ Винниченка. Сяля переповнена була самим учительством по береги. Другого дня по зїзді в кімнатах Народного Дому відбулися вечерниці.

Загальні Збори

Т-ва Взаїмна Поміч учительська.

(стов. зареєстр. з обм. пор. у Львові).

По Загальних Зборах Т-ва В. П. У. відбулися дня 12. липня 1921 Загальні Збори Т-ва Взаїмна Поміч учительська стов. зареєстр. з обм. пор. у Львові. Збори відкрив т. Кирило Малицький як голова і покликав на секретаря т. Степана Литвина.

Рахунковий звіт від 1914 р. до 1921 р. подав директор Т-ва т. М. Мороз. Білянсу не зложено з причини воєнних подій. Білянс предложить в найблищому часі і в тій цілі скличе Надзирна Рада Надзвичайні Загальні Збори. Рахунковий звіт т. Мороза Загальні Збори приняли до відома без дискусії.

До Надзирної Ради вибрано більшістю голосів: тт. Івана Стронського, Івана Ліщинського, Івана Бурчака, Генрика Ковалю, Володимира Тарновецького, Теодора Мусія, Івана Вертипороха, Кирила Малицького, Михайла Бадлюка. Заступниками членів Надз. Ради тт. Андрія Молчка, Степана Гаймановича і Осипа Павлінського. До Ревізійної Комісії тт. Степана Литвина, Антона Саварина, Івана Рибчука.

Загальні Збори ухвалили деякі зміни в статуті Т-ва, ухвалено уділ з 10 К піднести на 1000 Мп.

По Загальних Зборах відбулося сейчас засідання нововибраної Надзирної Ради, яка уконституовалася: головою Надз. Ради вибрано т. Кирила Малицького, заст. голов. т. Івана Стронського, секретарем т. Михайла Бадлюка.

Члени Надзирної Ради тт. Іван Ліщинський, Генрик Коваль і Володимир Тарновецький внесли резигнацію з членів Надз. Ради. Надзирна Рада резигнацію прийняла і на їх місле покликала заст. членів Надзирної Ради.

Дирекцію Товаришення вибрала Надзирна Рада в слідуячій складі: тт. Генрика Ковалю, Івана Ліщинського і Володимира Тарновецького. Заступниками директорів тт. Михайла Таранька і Олександра Бісікевича.

З засідання Надзирної Ради Т-ва В. П. У. у Львові.

Дня 7. серпня 1921 р. відбулося по загальних зборах Т-ва перше засідання Надзирної Ради Т-ва В. П. У. у Львові з слідуячим порядком:

1. Уконституування Надз. Ради.
2. Адміністраційний звіт.
3. Організація Окружних Відділів.
4. Внесення Дирекції Т-ва.
5. Внесення членів Надз. Ради.

Головою Т-ва В. П. У. вибрано т. Івана Стронського заст. голови т. Івана Білинського, секретарем т. М. Савицьку, заст. секр. т. Михайла Таранька. Директорами Т-ва вибрано одноголосно т. Івана Ліщинського і т. Генрика Ковалю, заст. дир. т. Ол. Бісікевича і А. Капустієву.

По адміністраційнім звіті застановлялася Надз. Рада над організацією Окружних Відділів. В тій справі порішено висилати до Окружних Відділів люстраторів і делегатів Надз. Ради з директивами в справі ведення організації.

З діяльності окружних відділів.

Перемишль. Дня 10. 6. 191. р. відбулися звичайні сходи Окр. Відділу. По рефератах та виборі делегатів на Загальні Збори слідував відчит т. Авдиковичевої „Мойсей“.

Львів місто. Дня 28 червня 1921. р. відбулися сходи Секції приватного учительства. На сходинах обговорювано слідуячі справи: платні, програму праці на 1921/22 рік, різних научних курсів і реорганізації каси

Перемишль. Дня 1. 7. відбулися звичайні сходи Окр. Відділу. Обговорювано справи: Учительський кооператив, наукові пляни для шкіл з українською викладовою мовою і візвання українських учителів до військової служби. Т. Корінцева виголосила відчит на тему: „Діточі доми“. Слідуячі збори назначено на 1. 9. о 2-ій годині з полудня.

Турка над Стрийом. Дня 1, липня відбулися сходи Окр. Відд. ВПУ. при участі 31 членів. Багато товаришів не може зрозуміти потреби організації. Обговорено докладно справу Учительського Дому і ухвалено, що кождий учитель (ка) мусить зложити уділ на Учит. Дім, оскільки може то і більше, віддати на ту ціль воєнні позички. Ухвалено візвати всіх товаришів до сплати залеглих вкладок. Тих що сторонять від організації візвати еще раз, а коли не підуть за голосом загалу, нап'ятувати публично. Дискутовано, в яким напрямі поширити діяльність Товариства. Одні завивились, щоби Товариство йшло тою дорогою, якою іде, лиш щоби примінювало більшу рішу-

чість зглядом підчинених Відділів. Присутні зобов'язалися що місяця, після можності, скласти жертви на фонд „Учітєся, Рідну школу, Горожанський Комітет, Народний Дім в Турці“.

Сколе. Товариські сходини Окр. Відділу ВПУ. відбулися 1. 7. б. р. На порядку дня були точки: звіт скарбника, участь українського учительства в громадській праці, спосіб дальшого формування учительства. Зі звіту скарбника виходить, що деякі товариші в повіті числяться членами а не платять членських вкладок. Рішено візвати їх в останнє, а коли не приміняться, витягнути консеквенції. Рішено оснувати Горожанський Комітет, який мавби повести плянову акцію розвою існуючих Товариств і відновив приспані війною. Внесення, що кожний український народний учитель зобов'язаний брати участь в просвітній і економічній праці народу, прийнято одногосно. До тої цілі вибрано референта, що стежитиме за цілою акцією. Слідуючі сходини назначено на 1. 8. о годині 2-й по полудні в домівці Товариства „Верховина“.

Сокаль. Дня 1. липня відбулися сходини Окр. Відд. ВПУ. при участі 15 членів. По обговоренню і полагожденню різних справ вибрано делегатів на загальні збори Матернього Товариства.

Мостиска. Звичайні Товариські сходини Окр. Відд. ВПУ. відбулися 1. липня ц. р. при співучасті 22 членів на 46 українських учителів в повіті. Зі звіту скарбника виходить, що лише 29 учителів зложили уділи на Учит. Дім. Постановлено основати учительський кооператив.

ВОЛИНЬ.

Ковельщина пан Лановий шк. інспектор урядуеть.

На учительських курсах у м. Ковлі на Волині було понад півтора сотки слухачів. Як і скрізь воно ведеться у Польщі, трапилося таке й на наших курсах, що більшість припала за Поляками: пан інспектор чи то першу стрічну панну з „wykształce niem“, чи то жандарма Поляка — всіх приймав на учительські курси, тоді як Українцєви навіть з учительськими документами — нема там місця. Після заборони польською владою українських учительських курсів (які мали бути влаштовані у Володимирі Волинському об'єднаними зусиллями „Просвіт“ Волині), учителі ковельського повіту почали зголошуватися на польські курси, але кожний Українєць без виімку дістав відповідь, що „kursa są dla czynných nauczycieli“.

На учительських курсах викладали лектори, які через цілий час курсів викладали „правдиву історію“, що Волинь це Польща — що польська культура Волиньщину піднесе.

Пан Лановий шкільний інспектор в Ковлі без кваліфікації — бувший учитель народньої школи (без виділового іспиту) в Бродях через протекцію „високопоставлених“ панів дістав інспектуру на Волині і ширить тут цілим імпетом свою польську культуру. Пан Лановий зацікавився дуже учительським зїздом у Львові. Бачте все кожний, котрий не чує добре землю під ногами, не любить як йому хтось заглядає в засмічене подвіря. Журить його що організація Т-ва В. П. У. у Львові занялася достойною „брідською“ особою і витягає на верх його „культурні“ поступки в Ковель-

щині. Безпосередно по учительським зїзді віднісся до Просвіти з слідуючим письмом: (в польській мові).

Inspektor Szkolny Powiatu Kowelskiego dnia 27/7 1921 N 1741.

Do T-wa Prōswita w Kowlu.

Proszę uprzejmie o doniesienie mi, czy p. Marko Łuczkiwicz brał udział w zjeździe nauczycielstwa ukraińskiego we Lwowie, odbytym dnia 10-go lipca b. r. i w jakim charakterze p. Łuczkiwicz tam występował, czy z ramienia Towarzystwa „Proswita“, czy imieniem nauczycielstwa ukraińskiego powiatu Kowelskiego.

Inspektor szkolny Лановий.

Острог. Другий тип шкільного інспектора в Острозі це п. Вол. Вишемірський. На учительських курсах відбувалися виклади лише польської мови і історії — виклади української мови не відбувалися, бо по переведенню під терором голосовання ухвалено, що української мови непотрібно — в повіті де є 96% Українців. За це Іванов при укінченню курсів хам учитель прилюдно цілує шкільного інспектора того самого покромю що і Іванов в руку.

Хроніка.

Справлення ошибок. У виказі уділів на Учительський Дім в ч. 5. „Уч. Слова“ пропущено в пов. Чортків: т. Олекса Шевчук зложив 1000 марок. — Повіт Турка т. Василь Височанський зложив 1000 марок, т. Юрка Гумініловича поміщено в повіті Долина місто в повіті Калуш. — В повіті Стрий видруковано хибно назвиско тки Святий місто Світна.

Спростовання. У дописі з Ковельщини в 7. „Уч. Слова“ графілася прикра помилка. Замість видрукувати на самім вступі „За царських часів було в ковельському повіті, який належав до найтемніших, около 200 народних шкіл“, поміщено „около 20 народних шкіл“. До річи додаємо, що всі українські школи, які існували за часів австронімецької окупації, всі до одної Поляками позакривані і до сього часу не відновлені.

До нинішнього числа долучуємо відозву до всего громадянства в цілях збірки „На поміч голодуючій українській молодіжці“.

Один з Товаришів (-ок) зложив дня 19. VII. 195 Мп. на „Уч. Слово“ за III. кв. 75 Мп., а на чл. вкл. 120 Мп. Адміністрація Т-ва В. П. У. прохає о подання імя і назвиска разом з адресою.

Місто вінця на могилу для бл. п. Т-ша Трембіцкого з Чесанівщини зложив т. Іван Червінський з Чесанова 240 Мп. на фонд вдів і сиріт по нар. учителях.

Т. Іван Вертипорох, упр. школи з Камінки стр. зложив 1 процент своєї платні на допомогий фонд для укр. нар. учительства з заявою складання що місяця і взиває все українське учительство піти його слідами.

З Золочівщини і Каміначчини доносять нам, що між українським учительством крутиться індивідуум — учитель, який ширить межі Т-шами злобні вістки про Головну Управу Т-ва, єї діяльність, спеціально в справі переведення в життя учительського кооперативу. Остерігаємо Товари-

шів (ок) цих повітів перед всілякого рода подібними провокаціями.

Рівноправність української мови. Податковий Уряд в Краківці повіт Яворів, не хоче виплачувати на квіти писані в українській мові платні учителям. Урядник заявив, що виплатить платню тоді, коли квіти будуть виставлені в польській мові. В цій справі внесло Товариство ВПУ. зажадання до Дирекції Скарбу у Львові.

Дар на Górny Śląsk. Дня 1. липня ц. р. позовили собі податковий Уряд в Раві руській на стягання 2% від учительських платень на „дар“ повстанців Горішного Шлеска. Процедура відбувалась в цей спосіб, що при віддаванні квітів пан Аксентовіч упр. уряду відсилав інтересованих до другої кімнати „взъонць квітек на податек гурносьлонські“. Там виставляв урядник квітки з допискою „дар на Гурни Шльонск“. На протест одного товариша, чому стягається примусові „дари“, та по виясненню, що Куратор Собінські ніколи не заряджував примусового стягання від українського учительства на польські ціли, пан Аксентовіч виплатив йому цілу платню.

Слід згадати, що деякі товариші з равського повіту забули на свою національну гідність і пишуть квіти по польськи.

З комісії для укладу шкільних книжок інформують нас, що п. радник Іван Матіїв предложив шкільній Кураторії до затвердження новий буквар, опрацьований членом комісії Т. М. Матвійчуком п. з. Перша книжечка. Ми є думки, що шкільна Кураторія не буде робити перешкод зреалізованню повищої справи і що справу з апробатою буквара скоро поладить.

В приготуванні II. читанка.

Нові учительські платні. На раді міністрів в Варшаві перейшло внесення през. Вітоса в справі нового проєкту урядничих платень, які мають всіх вдоволити. Міністерство фінансів має виготовити проєкт до тижня.

В справі „повітових осінніх конференцій“ пишуть нам з учительських кругів:

„Нім зможемо скликати шкільну анкету, на якій станемо з готовою системою устрою шкільництва, не гаймо хвильки часу, не пропускаймо найменшої нагоди, використаємо кожний догідний момент, зміряючи всі до витиченої ціли, яка всім має бути ясна, се є: загальний устрій рідного шкільництва. Догідною хвилю, яку належить використати будуть сегорічні осінні повітові конференції учительські, на яких будуть читані реферати на теми: устрій позашкільної освіти. Богато наших учителів буде покликаних на референтів, які будуть мусіли ту тему опрацювати. Звертаємо отже увагу референтів, щоби реферати на вище названу тему опрацювали як найстаранніше, прихильовлюючи устрій позашкільної освіти до обставин нашого села, взгядно місточка. Реферати належить опрацювати в українській мові і в тій мові на конференції відчитати. Опрацьовані реферати враз з видвигненими влучними увагами в дискусії належить переслати до канцелярії Товариства В. П. У. у Львові, де кожний реферат буде відповідно використаний“.

І. Л-бий

В „Учительськім Слові“ ч. 8. (економічно-інформаційне) управа Т-ва В. П. У. і кредитового Т-ва В. П. У. віднеслася до загалу українського учительства в справах економічних об'єх товариств

На учительський Дім впливають уділи від всього учительства так, що Т-во сподіється що до кінця жовтня с. р. уділи покрийть всі видатки купна Учительського Дому. Дуже багато Т-шів (ок) присилає по другому і третьому уділови.

Вагу учительського кооперативу зрозуміли теж наші товариші (ки), і деякі повіти зложили вже від своїх членів уділи по 1000 Мп.

Спілка власників при кред. Т-ві, це корисна льокація більшої готівки членів т-ва в кред. Т-ві. Накопи т-во змобілізує більше капіталів на цю Спілку, можуть члени тої спілки бути певні, що через оборот готівки в спілці будуть мати більші користи, чим в льокуванні готівки в інших інституціях і підприємствах. Тому кождо збуваючу марку льокуйте т-ші (ки) в своїм матернім або кредитовім т-ві.

Оповіді ки.

Всіх ВП. Передплатників Уч. Слова при зміні адреси, просимо подавати стару адресу Адміністр. Уч. Сл.

Городенка. Дня 1. вересня о 3. год. по пол. відбудуться в Городенці в домі „Бесіди“ надзвичайні загальні збори Окр. Відділу В. П. У. з отсими черговими справами: 1) Звіт уступаючого Відділу. 2) Впис нових членів. 3) Вибір Відділу. 4) Учит. кооператива. 5) Внески.

Товариші, що не являться дадуть доказ ломання національної і становой кярности і єдности.

Жабє. Загальні збори Окружного Відділу „В. П. У.“ в Жабю відбудуться дня 11. вересня 1921 р. в II-й годині перед полуднем в домі чит. „Просвіта“ в Красноїлі з отсим порядком нарад:

1) Отворення Зборів. 2) Звіт про стан Відділу. 3) Потреби й плян організаційної прані на Гуцульщині. 4) Вибір Відділу. 5) Внесення.

Золочів. Місячні сходи Окр. Відділу В. П. У. відбудуться в дни 2. вересня б. р. о 12 год. в кімнатах „Бесіди“ (дім др. Ваня), на котрі всіх членів запрошуеться.

Перемишль. Дня 1. IX. б. р. о год. 2 з пол. відбудуться звичайні сходи Окр. Відділу В. П. У.

Коломия. Звичайні сходи Окр. Відділу В. П. У. в Коломії відбудуться дня 2. IX. б. р. о год. 10.

Стрий. Дня 4. IX. б. р. відбудуться сходи Окр. Відділу В. П. У. в Стрию.

Турка над Стрийом. 1. IX. б. р. відбудуться сходи Окр. Відділу В. П. У.

Горлиці. Звичайні сходи горлицького Окр. Відділу В. П. У. відбудуться у вівторок дня 6. вересня ц. р. в Горлицях, в гостинниці „Штар-а“ о год. 11½ рано зі слідуючим денним порядком:

1) Відчитання протоколу з послідних сходин, 2) Звіт зі Загальних Зборів у Львові, 3) Справа кооператива, 4) Внесення. — Всіх Вп. Товаришів (ок) проситья явитися безумовно на цих сходах.

Сходи Окружних Відділів Т-ва В. П. У. скликані на 1. вересня ц. р. в Дрогобичі, Перемишлі, Турці над Стр. і в Городенці: — 2. вересня ц. р. в Старім Самборі, Коломії і в Золочеві. — 4. вересня ц. р. в Стрию. — 8. вересня ц. р. в Бережанах.

Товариші (ки) котрі одержали вже учительські посади і платні, мають звернути як в найкоротшому часі підмоги (зворотні), які в своїй часі одержали з фондів Т-ва.

Звертається увагу всім посилаючим гроші почтовими переказами, писати на відтинку на яку ціль гроші висилаеться. Неозначені суми адміністрація Т-ва буде вписувати на допомоговий фонд для безробітного учительства. Датки на Рідну Школу і інші ціли, належить висилати на адресу відповідних інституцій.

З Т-ва Взаїмна Поміч Учительська стов зареєстр. з обм. пор. у Львові.

І. Затягнені векселеві позички в кредитовім Т-ві ВПУ. повинні довжники як в найкоротшому часі сплачувати.

II. При виплачуванні уділів до кред. Т-ва (на коопе-

ратив) по 1.000 мп., належить прислати рівночасно 100 мп. вписового.

З Закарпатської України Товариші (ки) можуть посылати гроші на передплату „Учительського Слова“ і уділи на „Учительський Дім“ через „Підкарпаський Банк в Ужгороді“ або „Жівностенська Банка“ в Празі до „Земельного Гіпотечного Банку“ у Львові на біжучий рахунок Т-ва В. П. У. у Львові.

Зі Секції Правничої Оборони Т-ва В. П. У. Взивається Товаришів (ки) яким привернено посади і платню, щоби негайно повідомили о цім Т-во з точним поданням дат і чисел одержаних рішень від шкільних властей в цілі справлення евіденції прийнятих і непринятих ще учителів (льок) до служби. Рівночасно ззивається цих Товаришів (ки) котрі присилають нам інформації і просять о інтервенцію, щоби в цих звідомленнях подавали лише точні і правдиві факти з точним поданням дат і чисел одержаних рішень від шкільних властей, як також подавати зміст або відписи вношених прохань до шк. властей.

Жертви.

Тов. Дмитро Великанович управитель школи в Ільнику поч. Турка зложив місто вступу на товариську вечеру з нагоди покінчення виділового курсу 500 марок на допомогивий фонд і кличе з ожити на цю ціль з цюї самої нагоди тов. Василя Беня у Львові і тов. Гуралечка в Бінчарові поч. Фльоринка.

ЗБІРКА

уділів на „Учительський Дім“ у Львові

(вплинуло від 21. червня до 28. липня 1921).

Березів. З попередньої збірки 2000 Мп.

Бібрка. Новицький Володимир 1000 Мп. — З попередньої збірки 25.200. Разом 26.500 Мп.

Богородчани. По 500 Мп. Пасічник Марія, по 250 Мп. Бесараб Михайло, Гарасим Василь, Горогинська Софія, Гурик Дмитро, Гурикова Клементина, Зарицька Стефанія, Пиндус Осип, Пиндусова Клементина, Токарський Теофіль, Фіголь Михайло, Маракова Анна, Ценкнер Леонія, Магдій Микола. — З попередньої збірки 20.250 Мп., з теперішньої збірки 3.250 Мп. Разом 23.500 Мп.

Белз. По 1.000 Мп. Вець Василь, Шостак Евген. — Разом 2.000 Мп.

Бережани. По 1.000 Мп. Тисовський Микола, по 500 Мп. Варчак Ілько. — З попередньої збірки 9.010 Мп., з теперішньої збірки 1.500 Мп. Разом 10.500 Мп.

Броди. По 1337 Мп. Мончук Осип, по 1.000 Мп. Матвій Микола, Чердачук Василь, Павлишин Григорій по 500 Мп. Назар Андрій, Загородко Льонгін. — З попередньої збірки 6030 Мп., з теперішньої збірки 5337 Мп. Разом 11.337 Мп.

Бучач. По 500 Мп. Галатова Ольга, по 250 Мп. Костишинівна Ольга. — З попередньої збірки 28.750 Мп., з теперішньої збірки 750 Мп. Разом 29.500 Мп.

Борщів. По 1000 Мп. Сагайдак Степан. Разом 1000 М.

Горлиці. По 1000 Мп. Литвин Дмитро Гривна Омелян, по 650 Мп. Батюк Степан, по 200 Мп. Зарівний Василь. — З попередньої збірки 11.000 Мп., з теперішньої збірки 2850 Мп. Разом 13.850 Мп.

Городенка. По 1000 Мп. Паливода Павло, Паливода Марія, по 625 Мп. Лонич Василь, Білінкевич Олександра, Новодворська Ольга, Олексинівна Марія, Салдахова Марія, Лаврівна Анна, Бачинська Кароліна, по 500 Мп. Курцебівна Іванна, по 270 Мп. Козанкевич Максим, по 250 Мп. Поліщукивна Наталка, Томяк Бронислава. — З попередньої збірки 29.227 Мп. 50 ф., з теперішньої збірки 7.895 Мп. Разом 37.122 Мп. 50 ф.

Грибів. По 250 Мп. Мерена Павло. — З попередньої збірки 12.750 Мп., з теперішньої збірки 250 Мп. Разом 13.000 Мп.

Гусятин. По 2000 Мп. Лянгер Марія, по 1500 Мп. Се-

ненкокий Олекса, Окр. Від. В. П. У., Мороз Михайло Сеневицький, по 500 Мп. Ямна Софія, по 300 Мп. Ульяновський Микола, по 250 Мп. Куліковський Микола, Колодницька Софія. — З попередньої збірки 38.000 Мп., з теперішньої збірки 7.300 Мп. Разом 45.300 Мп.

Добромиль. З попередньої збірки 7.500 Мп.

Долина. По 1000 Мп. Чолій Клементина, Піщик Василь, Павлишин Лев, Дригинич Степан, Парий Володимир, по 500 Мп. Петріна Марія, Штенюва Анна, Кочержук Іван, Галандюк Андрій, Комоновський Лев, Павлусевич Анна, по 250 Мп. Синітівна Софія, Скомаровський Олександр, Нут Іван, Береза М., Монібович Зенон, по 200 Мп. Кожан Іван, Верхол, по 650 Мп. Маєвський Іван. — З попередньої збірки 30.250 Мп., з теперішньої збірки 10.300 Мп. Разом 40.550 Мп.

Дрогобич. По 3250 Мп. Камінський Корнило по 1000 Мп. Билинський Методей, Стеців Роман, Лєгеца Осип, по 750 Мп. Волянський Осип, Камінський Корнило, по 500 Мп. Берегуляк Микола, по 250 Мп. Горницька Михайліна, Созанський Юліян, по 67 Мп. 50 ф. Мушинська Павлина. — З попередньої збірки 49.250 Мп., з теперішньої збірки 8.817 Мп. 50 ф. Разом 58.067 Мп. 50 ф.

Жидачів. По 1000 Мп. Бурлацький М., по 500 Мп. Грубська Емілія, по 310 Мп. Пілипець Галя, по 300 Мп. Костерківна Анеля, по 200 Мп. Єзерська Зиновія, по 195 Мп. Танчаковська Софія. — З попередньої збірки 40.100 Мп., з теперішньої збірки 2.505 Мп. Разом 42.605 Мп.

Жовква. По 1000 Мп. Флякевич Григорій, Мигайлишин Осипа, Клишко Микола, Баргерівна Анна, Фартух Олекса, Миколаєвич Осип, по 500 Мп. Садовська Текля, Гусаківський Микола, Луткевич Катря, Ковальчуківна Софія, по 400 Мп. Тимкевич Софія, по 250 Мп. Сухий Михайло. — З попередньої збірки 27.320 Мп., з теперішньої збірки 8.650 Мп. Разом 35.970 Мп.

Заліщики. По 1000 Мп. Дубівна Елена, Гнатюк Володимир, по 400 Мп. Малащур Іван. — З попередньої збірки 850 Мп., з теперішньої збірки 2400 Мп. Разом 3250 Мп.

Збараж. По 500 Мп. Смолій Петро, Дячук Кіндрат. Дячукова Антоніна. — З попередньої збірки 7000 Мп., з теперішньої збірки 1500 Мп. Разом 8.500 Мп.

Зборів. По 1000 Мп. Франчук Юліян, Тарнавський Льонгін, Семенина М., по 500 Мп. Скурська Віра, Курочка Софія, Проскурка Василь, Лада Денис, Пригода Степан, Хомяк Петро, Макухівна Доміцеля. — З попередньої збірки 17.500 Мп., з теперішньої збірки 6.500 Мп. Разом 24.000 Мп.

Золочів. По 500 Мп. Кравчук Микола, по 100 Мп. Гарасимович Наталія. — З попередньої збірки 23.950 Мп., з теперішньої збірки 600 Мп. Разом 24.550 Мп.

Калуш. По 1000 Мп. Боринецький Михайло, Білинська О., по 500 Мп. Стебельський Ілько, по 250 Мп. Дидикивчівна Марія, Курдидик Онуфрій, Палівна Марія. — З попередньої збірки 46.950 Мп., з теперішньої збірки 2.250 Мп. Разом 49.200 Мп.

Камінка стр. По 1000 Мп. Вертипорох Іван, Баран Петро. — З попередньої збірки 19.200 Мп., з теперішньої збірки 2000 Мп. Разом 21.200 Мп.

Коломия. По 2000 Мп. Воробець Микола, по 1500 Мп. Михалевський Іван, по 1000 Мп. Воробцівна Наталка, Воробець Михайло, Кривійова Ольга, Микитюк Михайло, Букачович Василь, Кривий Іван, Витвицька Олена, Демянчук Олекса, по 500 Мп. Гілевичівна Марійка, Семеняк Микола, Яримович Марія, Зевицький Осип, Завицька Марія, Витвицький Василь, по 250 Мп. Недільська Ольга, Добровицька Марія. — З попередньої збірки 44.750 Мп., з теперішньої збірки 15.000 Мп. Разом 59.750 Мп.

Коросно. По 250 Мп. Патроник Іван. — З попередньої збірки 500 Мп., з теперішньої збірки 250 Мп. Разом 750 Мп.

Косів. По 1300 Мп. Тисякова Михайліна, по 1000 Мп. Козієвичівна Евгенія, Решитилович Софія Марія, по 625 Мп. Злепко Ярослав, по 312 Мп. 50 ф., Решитилович Софія, Марко Іванна, по 300 Мп. Цюпрак Іван, Лівак Параска, Гоцко Михайло, по 175 Мп. Цалиник Василь. — З попередньої збірки 28.720 Мп., з теперішньої збірки 5.625 Мп. Разом 34.345 Мп.

Ланцут. По 500 Мп. Демковичівна Емілія. — 3 попередньої збірки 1000 Мп, з теперішньої збірки 500 Мп. Разом 1500 Мп.

Ліско. По 1000 Мп. Крупським Ярослав, Літинська Леонтина — 3 попередньої збірки 23.750 Мп., з теперішньої збірки 2000 Мп. Разом 25.750 Мп.

Львів. По 1000 Мп. Коваль Генрик, Павлівна Павліна, Мороз Микола, Стронський Іван, по 500 Мп. Островська Осипа, Лотоцька Марія, по 200 Мп. Романов Василь, Набак Іларій, Гошовська Емілія, Романов Василь. — 3 попередньої збірки 79.550 Мп., з теперішньої збірки 5800 Мп. Разом 85.350 Мп.

Мостиска. По 500 Мп. Качмарова Марія, Федивичева Юлія, Гуміняк Іван і Ольга, по 250 Мп. Будзиновський Евстахій, Шеферова Марія, Пайташівна Осипа, Цимбалко Марія, Федевич Марія, Дачин Іван, по 100 Мп. Др. Мирослав Здерковський, Др. Олександр Копистинський, по 25 Мп. Байдала Степан. — 3 попередньої збірки 19.325 Мп., з теперішньої збірки 3.725 Мп. Разом 23.050 Мп.

Надвірна. По 600 Мп. Дмитрик Ілія, по 337 Мп. 50 ф. Гаврилякова Емілія, по 100 Мп. Водоставська Катря. — 3 попередньої збірки 13.780 Мп, з теперішньої збірки 1037. Разом 14.817 Мп.

Новий Сянч. Нічого. — 3 попередньої збірки 11.000 Мп.

Перемишль. Нічого. — 3 попередньої збірки 36.970 Мп.

Перемишляни. По 1250 Мп. Сениця Василь, Кузьма Петро, по 625 Мп. Дума Василь, Ладика Стефан, Любінець Володимир, по 250 Мп. Теодорович Тимош. — 3 попередньої збірки 23.545 Мп., з теперішньої збірки 4.875 Мп. Разом 28.420 Мп.

Печеніжжя. По 250 Мп. Галарівна Міся. — 3 попередньої збірки 7000 Мп., з теперішньої збірки 250 Мп. Разом 7250 Мп.

Підгайці. По 1000 Мп. Щуровська Євгенія, Федуньків Ілія, Тимякова Теодозія, Морозова Софія, Литвин Дмитро, Носкович Ірена, по 600 Мп. Оронович Теодор, Вороневич Евстахій, Личківський Михайло, по 500 Мп. Гладішовський Іван, по 300 Мп. Борщівна Марія. — 3 попередньої збірки 20.700 Мп., з теперішньої збірки 8.600 Мп. Разом 29.300 Мп.

Рава руська. По 2000 Мп. Рачинський Андрій, по 1000 Мп. Сахарин Григорій. — 3 попередньої збірки 13.937 Мп. 20 ф., з теперішньої збірки 3000 Мп. Разом 16.937 Мп. 20 ф.

Радехі. По 7000 Мп. Гайманович Степан. — 3 попередньої збірки 30.000 Мп., з теперішньої збірки 7000 Мп. Разом 37.000 Мп.

Рогатин. По 1000 Мп. Кирилюк Василь, по 500 Мп. Ромах Микола, по 515 Мп. Гафтар Олексаї по 53 Мп. Верес Михайло. — 3 попередньої збірки 19.447 Мп., з теперішньої збірки 2068 Мп. Разом 21.515 Мп.

Рудкі. По 2000 Мп. Тарнавська Емілія. — 3 попередньої збірки 12.250 Мп., з теперішньої збірки 2000 Мп. Разом 14.250 Мп.

Самбір. По 1000 Мп. Ільницька Марія, Курило Елеонора, Скалкова Стефанія, по 600 Мп. Чайківська Марія, по 255 Мп. Чиж Ілія. — 3 попередньої збірки 6.745 Мп., з теперішньої збірки 3.855 Мп. Разом 10.600 Мп.

Самбір старий. По 600 Мп. Васків Володимир, по 400 Мп. Мішкевич Віктор, по 250 Мп. Левицька Катря, Тимочко Стефанія, по 300 Мп. Кизима Олександр, по 200 Мп. Хомишин Ольга, по 100 Мп. Курпак Тарас, Людкевич Ірена. — 3 попередньої збірки 20.200 Мп., з теперішньої збірки 2.200 Мп. Разом 22.400 Мп.

Скалат. По 1000 Мп. Климова Юлія, Онуферко Петро, по 250 Мп. Харчук Степан. — 3 попередньої збірки 8.250 Мп., з теперішньої збірки 2.250 Мп. Разом 10.500 Мп.

Снятин. По 1000 Мп. Фодчук Семен, Гоївна Ольга, Михайлецька Омелья по 500 Мп. Палятинський Кость. — 3 попередньої збірки 33.350 Мп., з теперішньої збірки 3.500 Мп. Разом 36.850 Мп.

Сокаль. По 1000 Мп. Гнатевич Володимир, Іваницький В., по 300 Мп. Мусій Теодор, по 250 Мп. Вітик Максим, по

500 Мп. Галасова Юлія. — 3 попередньої збірки 18.750 Мп., з теперішньої збірки 3050 Мп. Разом 21.800 Мп.

Станиславів. по 1000 Мп. Слободяник Івзн, Козак Володимир, Винник Михайло, Мисяк Лев, Назар Михайло, по 500 Мп. Савюкова Олена, Крушельницька Анна, Вовкова Ольга, по 250 Мп. Гречаник Іван, Кравецька Теофіля, Монастирська Анна, Белейова Ліда, Глібовицька Авна, Вербова Михайлина, Сембратович Олена, по 200 Мп. Припхан Юрко, Мурич Григорій, Остерманівна Марія. — 3 попередньої збірки 35.312 Мп., з теперішньої збірки 8.850 Мп. Разом 44.162 Мп.

Стрий. по 1000 Мп. Бігус, Втивицька Іванна, по 500 Мп. Калуська Софія, Пасіка Взісь, Левицький Маріян, Хирівський Степан, Котовичева Олена, по 400 Мп. Хирівська Олена, по 100 Мп. Івановичівна Олександра. — 3 попередньої збірки 50.100 Мп., з теперішньої збірки 5.000 Мп. Разом 55.100 Мп.

Сколе. по 1000 Мп. Перейма Микола, Кульчицька Стефанія, Гевківна Мелянія, Сембратович Марія, по 1.250 Мп. Ковальська Петронеля, по 800 Мп. Менцінська Стефанія, по 500 Мп. Бобанич Евфрозина, Кеніг Стефан, по 250 Мп. Гібайлівна Софія, Івасикова Розина, Ткач Ілько, по 200 Мп. Ормезовський Мелянтін, Сербин Володимир, Менцінська Стефанія, по 125 Мп. Топольницький Євген, Лянґ Марія. — 3 попередньої збірки 12.750 Мп., з теперішньої збірки 7.650 Мп. Разом 20.400 Мп.

Сянік. нічого. 3 попередньої збірки 12.490 Мп.

Теребовля. по 1000 Мп. Панасівна Северина, Димідаас Павло, по 500 Мп. Томків Степан. — 3 попередньої збірки 12.500 Мп., з теперішньої збірки 2.500 Мп. Разом 13.000 Мп.

Тернопіль. по 500 Мп. Терещук Михайло, по 250 Мп. Гронкевич Теодор. — 3 попередньої збірки 14.000 Мп., з теперішньої 750 Мп. Разом 14.750 Мп.

Товмач. по 1000 Мп. Монастирський Корнило, по 600 Мп. Чабан Микола, по 625 Мп. Кликало Лев, по 500 Мп. Галейкова Володимира, по 312 Мп. 50 ф. Мусій Василь, по 250 Мп. Баранова Магдалена. — 3 попередньої збірки 19.750 Мп., з теперішньої збірки 3.287 Мп. 50 ф. Разом 23.037 Мп. 50 ф.

Турка. по 1000 Мп. Баранська Євгенія, Ружицька Марія, по 625 Мп. Яцкуляк Емілія, Левицький Микола, Владичин М. по 600 Мп. Шеремета Прокіп, Корчинський Микола, по 500 Мп. Кузмаківна Євгенія, Петрик Ольга, Броворова Анастасія, по 280 Мп. Басевич Іван. — 3 попередньої збірки 30.220 Мп., з теперішньої збірки 6.855 Мп. Разом 37.075 Мп.

Чесанів. По 650 Мп. Періжок Іван, по 625 Мп. Костик Стефанія, Майбівна Наталія, Василькевич Марія, Чайка Михайло. — 3 попередньої збірки 53.990 Мп., з теперішньої збірки 3.150 Мп. Разом 57.140 Мп.

Чортків. По 625 Мп. Яхницький Василь, Грабар Степан, по 325 Мп. Процюк Осип. — 3 попередньої збірки 14.350 Мп., з теперішньої збірки 1.575 Мп. Разом 15.925 Мп.

Яворів. По 1000 Мп. Коцькова Ванда, Чопик Михайло, по 800 Мп. Борисівна Анна, по 600 Мп. Залуська Марія, по 500 Мп. Пелень Василь, Молчок Андрій, Лопушанська Зофія, по 250 Мп. Дуткова Зофія, Хомінівна Ольга. — 3 попередньої збірки 24.450 Мп., з теперішньої збірки 5.400 Мп. Разом 29.850 Мп.

Ярослав. Нічого. 3 попередньої збірки 27.860 Мп.

Ясло. По 800 Мп. Звірик Осип. — 3 попередньої збірки 200 Мп., з теперішньої збірки 800 Мп. Разом 1000 Мп.

Чехо-Словаччина. По 1000 Мп. Черниш Степан, Балицький Леопольд. — 3 попередньої збірки 4.450 Мп., з теперішньої збірки 2000 Мп. Разом 6.550 Мп.

Тухоля. Нічого. 3 попередньої збірки 1560 Мп.

Вплинуло по день 29. липня сего року 1,443.705 Мп. 70 ф.

**На Учительський Дім присилайте сейчас
уділи.**

Конкурс.

Головна Управа У. П. Т. потребує для учительських курсів матуральних в Копичинцях двох учителів з виділовим іспитом (мови й історії, математики й природи). Заняте цілорічне, винагорода значнійша.

Зголошення слати на руки Товариства „Взаїмна Поміч галицьких і буковинських учителів і учительок у Львові.

ОГОЛОШЕННЯ.

Хто з повертаючих з України знавби де-що про ЮРКА ПЕРНЕРІВСЬКОГО нар. учителя — з Коломийщини, зводить ласкаво подати вістку до Тов. „Дністер“ на руки п. Конашевича.

НИТКИ

найліп. англ. і франц. марки C'ark, Coats і C. B. Haglänger; 200 у, 250 у, 500 у і 1000 у. (у = ярд = 0'914 м.) чорні і білі чч. 30, 36, 40, 50 і 60 тузинами і поод. шпулками; ПАНЧОХИ, СУКНА, БАРХАНИ, ПО-

ЛОТНА і н. продає наш склеп на І. пов.: дальше

КОСТЮМИ, ПЛАЩІ, СУКНІ, СПІДНИЧКИ і н., — — — — —

БІЛЛЯ жіночі, мужеське і н. ВИКОНУЄ НАША РОБІТНЯ СУКОНЬ і БІЛЛЯ по уміковиних цінах від 20 літ існуюча ЖІНОЧА СПІЛКА ПРОМИСЛОВА

„ТРУД“ стоваришення з обмеженою порукою. ЛЬВІВ, РИНОК ч. 39. (вл. дім).

Спілкам і купцям опуст. — Висилка на провінцію за відповідним задатком.

УЧИТЕЛЬСЬКИЙ КАЛЕНДАР

на рік 1922

вийде небавом в друку.

Поодинокі члени Товариства і Окружні Відділи повинні сейчас посилати замовлення, щоби означити висоту накладу.

Замовлення посилати на адресу Т-ва ВПУ. у Львові,

Свідомий Українець

обезпечує від огню свої будинки й інші річі тільки в Товаристві взаїмних обезпечень

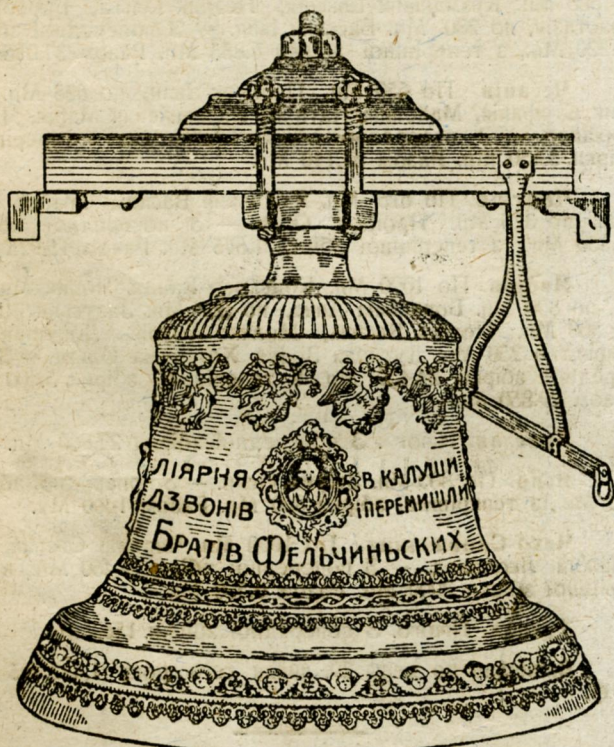
„ДНІСТЕР“

ЛЬВІВ, вул. Руська ч. 20

Макс Глязерман,

РИТІВНИЧЕ ЗАВЕДЕННЯ,
фабрика кавчукових стампіль і відливарня таблиць.

ЛЬВІВ, вулиця Сикстуська ч. 19.

Найстарша фірма в Галичині основана в 1838 р. відзначена на виставах в Грєсєві і на українській виставі в Стрию золотими медалями та дипломами

ЛІЯРНЯ ДЗВОНІВ БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ

в КАЛУШІ і в ПЕРЕМИШЛІ, вул. Красінського ч. 63
(власний дім)

порукає гармонійні двох ріжкого роду в передвоенного металю. Приймає розбиті дзвони, як також всякі метали до перероблення. Гарантує за чистий звук і розбиття дзвону, а в кожному випадку доведена заміна коштом фірми.

УВАГА: Цим заявляємо, що з фірмою К. Фельчинського в Тернополі ми не мали і не маємо нічого спільного.